

Sisekaitseakadeemia

Halduskolledž

Heli Markson

VALLA- JA LINNASEKRETÄRIDE EUROOPA LIIDU
ÕIGUSE ALASED KOMPETENTSID

Lõputöö

Juhendaja:

Ramon Loik, MA

Tallinn 2009

ANNOTATSIOON

SISEKAITSEAKADEEMIA

Kolledž: Halduskolledž	Kuu ja aasta: mai 2009
Töö pealkiri: Valla- ja linnasekretäride Euroopa Liidu õiguse alased kompetentsid	
Töö autor: Heli Markson	Olen nõus oma lõputöö kättesaadavaks tegemisega elektroonilises keskkonnas. Allkiri:
<p>Lühikokkuvõte: Käesoleva lõputöö teemaks on „Valla- ja linnasekretäride Euroopa Liidu õiguse alased kompetentsid“.</p> <p>Valla- ja linnasekretäride võimupädevust puudutav õigusruum ei pruugi olla Euroopa Liidu aspektist täielikult välja kujunenud. Töö eesmärk oli välja selgitada, millised õigusaktid annavad valla- ja linnasekretäridele Euroopa Liidu õiguse alaseid kompetentse ning kas valla- ja linnasekretäride Euroopa Liidu õiguse alaseid kompetentse puudutav Eesti õigusruumi olukord rahuldab valla- ja linnasekretäre. Töö tulemusena sooviti teha ettepanekuid, kuidas võimalikke õiguslikke kitsaskohti parandada. Tööle püstitati järgmine hüpotees: Euroopa Liidu õigusest tulenevad valla- ja linnasekretäride kompetentsid vajavad muutmist ning õigusaktides esineb kitsaskohti, mis vajaksid parandamist.</p> <p>Hüpoteesi tõestamiseks kasutati uurimismeetoditena õigusaktide analüüsi ning valla- ja linnasekretäride ankeetküsitlemist. Analüüsi tulemusena tehti järgmisi ettepanekuid:</p> <ul style="list-style-type: none">• Mitte muuta kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadusest tulenevaid valla- ja linnasekretäride kompetentse, mis tulenevad Euroopa Liidu õigusest. Mitte muuta KOVVS sätteid, mis puudutavad Euroopa Liidu kodanike hääletamis- ja kandideerimisõigust kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel.• Mitte muuta Euroopa Parlamendi seadusest tulenevaid valla- ja linnasekretäride kompetentse. Kaalumist tasuks valla- ja linnasekretäride ülesannete täpsustamine seoses jaoskonnakomisjoni tööga (kas oleks vajalik seaduse tasandil sätestada, et Euroopa Parlamendi valimiste jaoskonnakomisjoni kuulub valla- või linnasekretär).• Valla- ja linnasekretäride koolitustel luua rohkem seoseid Euroopa Liidu õigusega. <p>Analüüsi põhjal tehtud järelduste ettepanekute põhjal lükkab autor ümber lõputööle seatud hüpoteesi.</p> <p>Autorile ei ole teada, et varem oleks uuritud Euroopa Liidu õiguse mõju valla- ja linnasekretäride kompetentsidele. Seetõttu on töö uudne ning kasutatav kohalikke omavalitsusi puudutava seadusandluse planeerimisel.</p>	
Võtmesõnad: Valla- ja linnasekretärid, Euroopa Liidu õigus, kohalik omavalitsus	
Keywords: rural municipality and city secretaries, EU law, local government	
Säilitamise koht: Sisekaitseakadeemia	
Vastab lõputöö nõuetele	
Juhendaja: Ramon Loik	Allkiri:
Kaitsmisele lubatud	
Kolledži direktor: Tanel Oppi	Allkiri:

SISUKORD

ANNOTATSIOON	2
SISUKORD.....	3
LÜHENDITE SELGITUS	4
SISSEJUHATUS.....	5
1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD	7
1.1. Kohaliku omavalitsuse korraldus Eestis	7
1.1.1. Eesti kohaliku omavalitsuse ülesehitus	7
1.1.2. Kohaliku omavalitsuse organid ja õigusaktid.....	10
1.1.3. Kohaliku omavalitsuse pädevuses olevad küsimused.....	11
1.2. Valla- ja linnasekretärile esitatavad nõuded ja Eesti õigusest tulenevad kompetentsid	13
1.2.1. Valla- ja linnasekretärile esitatavad nõuded	13
1.2.2. Valla- ja linnasekretärile Eesti õigusest tulenevad kompetentsid.....	14
1.3. Euroopa Liidu/Euroopa Ühenduse õiguse mõju Eesti kohalikele omavalitsustele	17
2. UURINGU METOODIKA JA TULEMUSED.....	22
2.1. Uuringu meetod ja valim.....	22
2.1.1. Õigusaktide analüüs	23
2.1.2. Ankeetintervjuu tulemused ja analüüs	25
KOKKUVÕTE.....	32
SUMMARY	35
LISA 1 Ankeet	41
LISA 2 Ankeedi tulemused.....	48

LÜHENDITE SELGITUS

Käesolevas lõputöös kasutatakse järgmisi lühendeid:

ATS – avaliku teenistuse seadus

EL – Euroopa Liit

EPVS – Euroopa Parlamendi valimise seadus

EÜ – Euroopa Ühendus

KOKS – kohaliku omavalitsuse korralduse seadus

KOV – kohalik omavalitsus

KOVVS – kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadus

NotS – notariaadiseadus

PS – põhiseadus

RahS – rahvahääletuse seadus

RKVS – Riigikogu valimise seadus

SISSEJUHATUS

Valla- ja linnasekretäride Euroopa Liidu õiguse alased kompetentsid valiti lõputöö teemaks, et välja selgitada, kas valla- ja linnasekretäride Euroopa Liidu õiguse alaseid kompetentse puudutav siseriiklik õigus on piisav või vajaks täiendamist. Sõna „kompetents“ all mõistetakse võimkonda, (võimu)pädevust (Eesti õigekeelsussõnaraamat 2006: 366). Käesolevas töös peetakse kompetentside all seejuures silmas õiguspädevust ehk tegevuspiire, mida annab ametikandjale õigusnorm. Mõiste „kohalik omavalitsus“ all peetakse silmas omavalitsusi, mis on loodud kohaliku elu korraldamiseks KOKS-i tähenduses. Käesolevas töös ei vaadelda teisi omavalitsuse vorme, milleks võivad olla kultuuriomavalitsused, õpilasomavalitsused, ülikoolide omavalitsused või kiriku omavalitsused (Mäeltsemees & Lääne 2002: 37).

Teema on aktuaalne, kuna Eesti on Euroopa Liidu liikmesriik olnud veel küllaltki lühikest aega (alates 1. maist 2004). Seetõttu ei pruugi valla- ja linnasekretäride kompetentse puudutav õigusruum olla Euroopa Liidu aspektist veel täiesti välja kujunenud ning võib vajada täiendamist. Erialakirjanduses on väljendatud seisukohta, et Euroopa Liit mõjutab kohalikke omavalitsusi (nt Mäeltsemees 2002: 91, Truuväli *et al.* 2008: 724, Olle 2004: 32-36). Kuna valla- ja linnasekretär on kohaliku omavalitsuse ametnik, siis võib järeldada, et Euroopa Liidu õigus mõjutab ka valla- ja linnasekretäride kompetentse. Valla- ja linnasekretäride kompetentsid võivad tuleneda väga erinevatest õigusaktidest: siseriiklikust seadusandlusest, kohaliku omavalitsuse õigusaktidest, ametijuhendist, Euroopa Liidu õigusaktidest.

Valla- ja linnasekretäride tööülesandeid on Sisekaitseakadeemias uuritud eelnevalt lõpu- ja magistr tööde raames. Nendeks on Katrin Tenissoni 2005. aasta magistr töö teemal „Valla- ja linnasekretäri kompetentsid ning nende rakendamine“, Nellika Kondase 2008. aasta lõputöö teemal „Teovõime tuvastamine valla- ja linnasekretäri tõestamistoimingutes“ ning Anneli Špilevi 2008. aasta lõputöö teemal „Valla- ja linnasekretäri funktsioon valimiste korraldamisel“. Eelpoolmainitud töödest eristub käesolev töö sellega, et esmaskordselt uuritakse Euroopa Liidu õiguse mõjust lähtuvad aspekte valla- ja linnasekretäride kompetentsidele ja tööülesannetele, sh valla- ja linnasekretäride kui õiguse rakendajate refleksioone puutes Euroopa Liidu õigusest tulenevate aspektidega.

Töö põhiprobleemid on: (a) Kas valla- ja linnasekretäride Euroopa Liidu õiguse alased kompetentse puudutav seadusandlus on hetkel piisav ja (b) kas Eesti õigust oleks vaja sellest tulenevalt kuidagi täiendada või muuta, vastavalt riigi või kohaliku omavalitsuse tasandil?

Töö eesmärk on välja selgitada, millised õigusaktid annavad valla- ja linnasekretäridele Euroopa Liidu õigusest tulenevaid kompetentse; kas valla- ja linnasekretäride Euroopa Liidu õiguse alaseid kompetentse puudutav Eesti õigusruumi olukord rahuldab valla- ja linnasekretäre ning milline on sellekohane senine õiguspraktika. Töö tulemusena soovitakse mh teha ettepanekuid, kuidas võimalikke õiguslikke kitsaskohti parandada.

Töö teoreetilises osas vaadeldakse kohaliku omavalitsuse korraldust Eestis, kuna valla- ja linnasekretärid on kohaliku omavalitsuse ametnikud. Samuti antakse ülevaade, millised on valla- ja linnasekretäridele esitatavad nõuded ning millised on neile Eesti õigusest tulenevad kompetentsid. Teoreetilises osas vaadeldakse ka Euroopa Liidu õiguse mõju Eesti kohalikele omavalitsustele. Töös lähtutakse kohaliku omavalitsuse teooria konkureerivatest paradigmatel, milleks on vaba kogukonna ja riikliku omavalitsuse teoreetilised lähenemised.

Uurimismeetoditena kasutatakse õigusaktide analüüsi ning poolstruktureeritud ankeetintervjuud. Analüüsitakse õigusakte, milles tulenevad kompetentsid valla- ja linnasekretäridele. Analüüsi tulemusel selgub, millised kompetentsid tulenevad Euroopa Liidu õigusest. Läbi viiakse valla- ja linnasekretäride ankeetintervjuu, mille eesmärk on saada uuritavate kui õiguse rakendajate eneserefleksioone teel teada:

- 1) kas valla- ja linnasekretärid ise peavad nende Euroopa Liidu ja Eesti õigusest tulenevaid kompetentse (võimupiire) piisavaks või mis vajaks nende arvates muutmist või täiendamist
- 2) kas valla- ja linnasekretäride senisest praktikast tulenevalt esinub seadustes kitsaskohti, mis vajaksid muutmist.

Tööle püstitatakse uurimishüpootees: Euroopa Liidu õigusest tulenevad valla- ja linnasekretäride kompetentsid vajavad muutmist ning õigusaktides esineb kitsaskohti, mis vajaksid parandamist.

Lõputöös kasutatavate õigusaktide normatiivne seis on 31.03.2009.

1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

1.1. Kohaliku omavalitsuse korraldus Eestis

1.1.1. Eesti kohaliku omavalitsuse ülesehitus

Eesti Vabariigi poolt 28.09.1994 (Euroopa kohaliku omavalitsuse harta ratifitseerimise seadus) ratifitseeritud Euroopa kohaliku omavalitsuse harta artikkel 3 („Kohaliku omavalitsuse mõiste“) määratleb kohalikku omavalitsust järgmiselt: „Kohalik omavalitsus tähendab kohaliku võimuorganite õigust ja võimet seaduse piires ja kohalike elanike huvides korraldada ja juhtida valdavalt nende vastutusalasse kuuluvast ühiskonnaelust. Seda õigust kasutavad nõukogu või esinduskogu liikmed, kes on otsestelt, ühetaolistel ja üldistel valimistel sajalase hääletuse teel vabalt valitud. Sellisel nõukogul või esinduskogul võivad olla talle aruandvad täitevorganid. See tingimus ei tohi mingil moel mõjutada kodanike võimalust pöörduda esinduskogu poole, kasutada referendumeid ja teisi otseseid kodanikuosaluse vorme, kui need on seadusega lubatud.“ (Olle 2001: 77)

Kohalik omavalitsus rajaneb järgmistel põhimõtetel:

- 1) kohaliku elu küsimuste iseseisev ja lõplik otsustamine ja korraldamine;
- 2) igäihe seaduslike õiguste ja vabaduste kohustuslik tagamine vallas ja linnas;
- 3) seaduste järgimine oma ülesannete ja kohustuste täitmisel;
- 4) valla- ja linnaelanike õigus osaleda kohaliku omavalitsuse teostamisel;
- 5) vastutus oma ülesannete täitmise eest;
- 6) tegevuse avalikkus;
- 7) avalike teenuste osutamine soodsaimatel tingimustel (KOKS § 3).

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt on kohalik omavalitsus põhiseaduses sätestatud omavalitsusüksuse - valla või linna - demokraatlikult moodustatud võimuorganite õigus, võime ja kohustus seaduste alusel iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, lähtudes valla- või linnaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades valla või linna arengu iseärasusi (KOKS § 2 lg 1).

Kohalike omavalitsuste olemuse kirjeldamiseks on kasutatud peamiselt kahte teooriat – kogukondlikku ja riiklikku (Annus 2006: 191).

Vaba kogukonna teooria väidab, et kogukonna õigusel juhtida oma asju on samasugune loomulik ja võõrandamatu iseloom nagu inimeste õigusel ja vabadusel. Kuna kogukond on ajalooliselt tekkinud riigist varem, on viimane kohustatud austama kogukondliku halduse vabadust. Seega tugines see teooria loomuõiguse ideel, mis tunnistavad kohalikke omavalitsusi võimu algallikana. Ta lähtus kogukonna kui loomulikult kujunenud orgaanilise korporatsiooni tunnustamisest, mis sisuliselt on riigist sõltumatu. Kogukonna õigused omavalitsusele tulenesid kogukonna olemusest. Põhistades kogukonna vabadust ja iseseisvust, pöördus see teooria keskaegsete kogukondade, vabalinnade ajaloo, nende iseseisvusvõitluse poole feodaalse riigi vastu. (Olle 2001: 43)

Kogukondliku teooria läbivaks tunnuseks on rahvavõimu ehk demokraatia põhimõte. Vaid kohaliku omavalitsuse üksuste kaudu toimib tõeline rahvavõim. Kogukondlik omavalitsus tähendab elanike iseotsustamise, isetegutsemise ja isemajandamise ühtsust ehk kogukondlike asjade ühist korraldamist ning elutegevuse sõltumatut juhtimist oma territooriumil. (Olle 2001: 43)

Anton (1998: 307) väitel on erialakirjanduses väljendatud seisukohta, et kogukonna mõiste loomise ajal silmas peetud kogukondi kaasajal enam ei eksisteeri.

Riikliku omavalitsuse teooria kohaselt on omavalitsus üheks riikliku kohahalduse organiseerimise vormiks, teiste sõnadega, riigivalitsemise eriliigiks (Olle 2001: 46). Stein (1989 ref Olle 2001: 46) väidab, et selle teooria kohaselt teevad riigi keskorganid ja kohalikud omavalitsusorganid üht ja sama riiklikku tööd ning et vahe on vaid selles, et esimesed tegelevad üldiste, teised aga kohaliku tähtsusega küsimustega.

Riikliku omavalitsuse teooria järgi on kõik võimuvolitused kohaliku omavalitsuse valdkonnas andnud riik ja nende allikaks on riigivõim. Riigi poolt antud ülesannete täitmise üle teostavad järelevalvet keskorganid. Erinevalt riiklikust keskhaldusest teostavad kohalikku omavalitsust mitte valitsusametnikud vaid seda tehakse kohalike elanike abil, kes on huvitatud kohaliku halduse tulemuslikkusest. (Olle 2001: 46)

Riigikohtu üldkogu on oma 19.04.2005 otsuses nr 3-4-1-1-05 lahendades õiguskantsleri taotlust öelnud, et põhiseaduse järgi on kohaliku omavalitsuse aluseks idee kogukonnast, kelle ülesandeks on lahendada selle kogukonna probleeme ja korraldada kogukonna elu (3-4-1-1-05 - RTIII, 2005, 13, 128).

Schöberi (2003: 40) kohaselt on kohalikud omavalitsused riigist eraldatud: nad valitsevad end, olles samas riikliku järelevalve all.

Lääne (2005: 46) nõustub Eesti Vabariigi Põhiseaduse kommentaarides (2002: 640) avaldatud seisukohaga, et eelpool nimetatud omavalitsusteooriad tänapäeva õigussüsteemis puhtal kujul ei esine ning kehtiva põhiseaduse puhul võib rääkida pigem nende ja ka muude omavalitsusteooriate sünteesist. Eesti Vabariigi Põhiseaduse kommenteeritud väljaande teise, täiendatud trüki (2008: 721) kohaselt tuleb samuti Põhiseaduse puhul rääkida omavalitsusteooriate sünteesist, kuid siiski domineerivad vaba teooria kogukonna elemendid.

Ka Olle (2001: 75) on seisukohal, et puhtal kujul ei ole põhiseadusest väljaloetav ei vaba kogukonna ega ka riiklik kohaliku omavalitsuse teooria.

Põhiseaduse § 155 alusel on kohaliku omavalitsuse üksused vallad ja linnad. Muid kohaliku omavalitsuse üksusi võib moodustada seaduses sätestatud alustel ja korras (PS §155). Nii linn kui vald on avalik-õiguslikud juriidilised isikud, keda võivad esindada seaduste ja omavalitsusüksuste põhimääruste alusel volikogu, volikogu esimees, valla- või linnavalitsus ning vallavanem või linnapea (Merusk & Narits 1998: 155).

Omavalitsussüsteem on ühetasandiline, st puudub teine omavalitsuslik tasand (Annus 2006: 191). Siseministeriumi andmetel on Eestis 227 kohaliku omavalitsuse üksust, neist 33 linna ja 194 valda (Kohalik... 03.01.2009). Koos Eestiga on Euroopa Liidus kaheksa riiki, mille omavalitsussüsteem on ühetasandiline; 12 riigis on omavalitsussüsteem kahetasandiline ja seitsmes riigis kolmetasandiline (Hoorens 2008: 37-39).

Kohaliku omavalitsuse teine tasand võib sõltuvalt riigist esineda väga erinevates vormides, näiteks regioonid, maakonnad, ringkonnad, provintsid. Kolmetasandiliste omavalitsuste puhul esineb reeglina munitsipaaltasand, vahepealne tasand ja kõrgem regionaalne tasand. Vahepealse tasandi omavalitsused võivad olla näiteks provintsid, maakonnad ja

maaringkonnad. Kõrgema regionaalse tasandi omavalitsustel on riigiti erinev autonoomia aste. Sellised omavalitsused võivad olla regioonid, autonoomsed kogukonnad või föderaalsed piirkonnad. (Hoorens 2008: 37-39)

1.1.2. Kohaliku omavalitsuse organid ja õigusaktid

Omavalitsusorganid on volikogu ja valitsus (KOKS § 4). Volikogu on KOV üksuse esinduskogu, mis valitakse valla või linna hääleõiguslike elanike poolt KOVVS alusel. Siiski pole ta parlament, vaid lõppkokkuvõttes täidesaatva võimu osa. Kehtiv omavalitsuskorraldusõigus on vähemalt struktuuriliselt teatud punktides kokkulangev riikliku parlamendiõigusega. (Olle 2004: 111-112)

Volikogu põhiülesanne on arutada vaba diskussiooni ja argumentide esitamise käigus erinevaid munitsipaalpoliitilisi arusaamu ning hääletamise teel jõuda teatud tulemuseni, mis on aluseks kohalike ülesannete teostamisele (Olle 2004: 112).

Esindusorganina on volikogu põhimõtteliselt pädev kõigis kohaliku omavalitsuse küsimustes (Põllumäe 2003: 12). Tulenevalt Euroopa kohaliku omavalitsuse hartast tuleb ülesannete jaotusel lähtuda subsidiaarsuspõhimõttest, mille kohaselt peab avalike ülesannete täitmisel eelistama isikule kõige lähemal seisvat haldusüksust (Annus 2006: 191).

Volikogu koosneb elanike valitud liikmetest, kes üksnes ühiselt istungil hääletades saavad osaleda volikogu pädevuses olevate küsimuste otsustamisel. Volikogu tööorganiteks on volikogu esimees ja aseesimehed, volikogu alalised ja ajutised komisjonid, volikogu fraktsioonid. Ainus KOKS-is otsesõnu ettenähtud ja sellest tulenevalt kohustuslik komisjon on revisjonikomisjon. (Põllumäe 2003: 12, 15-16)

Volikogu ainupädevusse kuuluvad küsimused sätestab KOKS § 22 lg 1. Oma ainupädevusse seadusega antud küsimuste otsustamist ei tohi volikogu edasi delegeerida. Lisaks KOKS-le panevad ka teised seadused teatud küsimuste otsustamise valla- või linnavolikogudele. Ka neil juhtudel ei tohi volikogu nende täitmist edasi delegeerida, kui seaduses vastavat edasivolitamist võimaldavat normi ei sisaldu. (Olle 2004: 112)

Valitsus on volikogu poolt moodustatav täitevorgan (KOKS § 4). Valitsuse koosseisu kuuluvad vallavanem või linnapea ja valitsuse liikmed. Valitsuse näol on tegemist kollegiaalse haldusorganiga. (Olle 2004: 127)

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt valla- ja linnavalitsus:

- 1) valmistab ette volikogus arutamisele tulevaid küsimusi, lähtudes valitsuse seisukohtadest või volikogu otsustest;
- 2) lahendab ja korraldab kohaliku elu küsimusi, mis volikogu määruste või otsustega või valla või linna põhimäärusega on pandud täitmiseks valitsusele;
- 3) lahendab ja korraldab kohaliku elu küsimusi, mis ei kuulu volikogu pädevusse;
- 4) lahendab küsimusi, mis on käesoleva seaduse § 22 lg 2 alusel delegeeritud valitsusele;
- 5) korraldab kohaliku omavalitsuse ametiasutuste poolt isikute vastuvõttu märgukirjale ja selgitustaotlele vastamise seadusega ettenähtud korras (KOKS § 30 lg 1).

Valla- või linnavalitsuse kui poliitilise organi juht on vallavanem või linnapea. Ühelt poolt on ta valitsuse liige ja juht, teisalt on ta kohaliku omavalitsuse ametiasutuse juht. Valitsuse juhi ja liikmena täidab ta eelkõige poliitilisi ülesandeid, langetab poliitilisi otsuseid. Ametiasutuse juhina peaks ta tegema juhtimisotsuseid ning pelgalt administratiivseid otsuseid. (Põllumäe 2003: 28, 31)

Volikogul ja valitsusel on õigus anda üldaktidena määrusi (KOKS § 7 lg 1). Volikogul on õigus üksikaktidena vastu võtta otsuseid, valitsusel anda korraldusi (KOKS § 7 lg 2). Vallavanem või linnapea annab valla- või linnavalitsuse ja tema ametiasutuste sisemise töö korraldamiseks käskkirju (KOKS § 50 lg 1 p 3). Käskkiri on haldusesisene üld- või üksikakt (Põllumäe 2003: 47). Volikogu ja valitsuse õigusaktid kehtivad akti andnud kohaliku omavalitsuse territooriumil (Truuväli *et al.* 2008: 726).

1.1.3. Kohaliku omavalitsuse pädevuses olevad küsimused

Kohalikud omavalitsused täidavad nii kohalikke kui ka riiklikke ülesandeid (Annus 2006: 191). Riiklike kohustustega seonduvad kulud kaetakse riigieelarvest (Mäeltsemees & Lääne 2002: 33). Kaasaja demokraatlikes riikides moodustavad kohalikud omavalitsused ja riik haldusfunktsioonide täitmisel ühtse ja tasakaalustatud terviksüsteemi (Almann 1999: 58).

Kohalikel ja riigi poolt delegeritud ülesannetel on oluline vahet teha, kuna see aitab kindlaks määrata ülesande finantseerimisallika (Hoorens 2008: 59).

KOV olemuslikku pädevusse kuuluvad kohaliku elu küsimused (Olle 2004: 23). Kohaliku omavalitsuse õigus lahendada kohaliku elu küsimusi ei luba riigil neid enda otsustada võtta (s.t keeldu võõrandada kohaliku omavalitsuse olemuslik tuumikpädevus) ega sätestada seaduses riigielu küsimusi kohaliku elu küsimustena (s.t riigieelarvest mittefinantseeritavatena) (Truuväli *et al.* 2008: 725).

Antoni (1998: 307) kohaselt komplitseerib kohaliku elu küsimuste piiritlemist asjaolu, et on ülesandeid, mis on ajaloos kuulunud nii riigi kui KOV kompetentsi (nn rändpädevus).

Ülesandeid kohaliku elu küsimuste otsustamisel ja korraldamisel saab liigitada mitmeti. Nii võib näiteks ülesannete tähendusest lähtuvalt eristada kohaliku omavalitsuse eksistentsiaalseid ülesandeid, mille täitmine kujutab endast kohaliku omavalitsuse olemasolu hädavajalikku institutsionaalset ja organisatsioonilist eeldust (organite moodustamine, varahaldus jne), ning ülesandeid, mille täitmiseks kohalik omavalitsus loodi (teenivad omavalitsusliku halduse funktsionaalset arengut, nt abinõud elujärje parendamiseks, arengukavad jne). Kõige olulisemaks tuleb siiski pidada omavalitsuslike ülesannete liigitamist vabatahtlikeks ja kohustuslikeks ülesanneteks. (Olle 2002: 525)

Vabatahtlikud kohaliku omavalitsuse ülesanded on sellised, mida KOV pole kohustatud täitma, kuid mida ta igal ajal võib endale täitmiseks võtta. Vabatahtliku omavalitsusülesande puhul on KOV-il õigus otsustada, kas, millal ja kuidas ta seda täidab. Kohustuslikud omavalitsuslikud ülesanded on sellised, mille täitmist riik kõrgendatud avalikust huvist tulenevalt KOV-ilt nõuab. Ülesande täitmise kohustus võib olla tingimatu (ülesanne tuleb igal juhul täita) või tingimuslik (ülesanne tuleb täita vajaduse korral või teatud tingimustel). KOV on kohustuslike omavalitsuslike ülesannete puhul vaba otsustama üksnes seda, kuidas vastavat ülesannet täita, mitte aga seda, kas seda teha. (Olle 2004: 23-24)

1.2. Valla- ja linnasekretäridele esitatavad nõuded ja Eesti õigusest tulenevad kompetentsid

1.2.1. Valla- ja linnasekretäridele esitatavad nõuded

Valla- või linnasekretär on kohaliku omavalitsuse teenistuses olev ametiisik, kes vastab avaliku teenistuse seaduses kohaliku omavalitsuse ametnikule esitatavatele nõuetele ning kelle tegevust reguleeritakse seadustega ja valla või linna põhimäärusega (Vabariigi Valitsuse 23.07.1996 määrus nr 197 p 1).

Vabariigi Valitsuse 20.02.1996 määruse nr 50 „Kohaliku omavalitsuse ametnike ametikohtade nimetuste kehtestamine“ punkti 1 alapunkti 5 kohaselt kuulub vallasekretär kohaliku omavalitsuse juhtide gruppi (Vabariigi Valitsuse 20.02.1996 määrus nr 50 p 1 ap 5).

Kohaliku omavalitsuse juhtidele on kehtestatud nõuded haridusele, kogemusele, teadmistele ja oskustele ning isikuomadustele Vabariigi Valitsuse 19.11.1996 määrusega nr 293 „Ametikohtade põhigruppide atesteerimisnõuete kinnitamine“.

Valla- või linnasekretäriks võib nimetada vähemalt 21-aastase Eesti kodaniku, kellel on juristi kvalifikatsioon või tunnistus Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud kutsenõuetele vastavuse kohta (KOKS § 55 lg 2). Valla- või linnasekretäri asendamise korra määrab vallavanem või linnapea. Valla- või linnasekretäri asendajal on kõik valla- või linnasekretäri õigused ja kohustused ning ta peab vastama valla- või linnasekretärile esitatud tingimustele. (KOKS § 55 lg 5)

K. Tenissoni (2005: 18-19) hinnangul on KOKS-i § 55 lõikes 2 probleemne mõiste „juristi kvalifikatsioon“. Tenisson teeb ettepaneku asendada mõiste „juristi kvalifikatsioon“ mõistega „õigusharidus“.

Vabariigi Valitsuse 04.02.1997 korraldusega nr 102-k moodustati valla- ja linnasekretäride kutsekomisjon. Kutsekomisjoni ülesanne on juristi kvalifikatsiooni mitteomavate valla- ja linnasekretäride Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud kutsenõuetele vastavuse kontrollimine ja sellekohaste tunnistuste väljaandmine (Vabariigi Valitsuse 04.02.1997 korraldus nr 102-k).

Siseministeriumi (Valla- ja linnasekretäride kutsekomisjon. 01.02.2009) kohaselt on valla- ja linnasekretäride kutsekomisjoni esimees regionaalminister ja liikmeteks erinevad riigi- ning kohaliku omavalitsuse ametnikud ning koolitusasutuste esindajad. Kehtestatud kutsenõuetele vastavust kontrollitakse esitatud haridust või kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide alusel. Vastavasisulist pädevuskoolitust pakuvad Sisekaitseakadeemia Halduskolledž ja Kesk-Eesti Arenduskeskus.

Vabariigi Valitsuse 23.07.1996 määruse nr 197 kohaselt valla- või linnasekretär:

- 1) omab üldteadmisi ühiskonnakorralduse ja juhtimise ning sotsiaalteaduste, eelkõige õigus- ja majandusteaduse alal;
- 2) tunneb Eesti Vabariigi riigikorralduse aluseid (riigi põhiseaduslikud institutsioonid, kohalik omavalitsus ning nende valimissüsteem);
- 3) orienteerub seadustega valla või linna pädevusse antud küsimustes ning vastavaid valdkondi reguleerivate õigusaktide süsteemis;
- 4) suudab esitada arvamuse volikogu ja valla- või linnavalitsuse õigusaktide ja lepingute vastavuse kohta seadustele ja teistele õigusaktidele;
- 5) suudab esindada valla- või linnavalitsust kohtus;
- 6) suudab tagada valla- või linnavalitsuse poolt väljaantava dokumentatsiooni vastavuse seadustele ja teistele õigusaktidele;
- 7) suudab korraldada õigusabi andmist volikogu ja valla- või linnavalitsuse liikmetele;
- 8) suudab korraldada kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste organisatsioonilis-tehnilist ettevalmistamist;
- 9) suudab korraldada kantselei ja personali juhtimist valla- või linnavalitsuses;
- 10) suudab kontrollida volikogu ja valla- või linnavalitsuse õigusaktide täitmist. (Vabariigi Valitsuse 23.07.1996 määrus nr 197 p 3)

1.2.2. Valla- ja linnasekretäride Eesti õigusest tulenevad kompetentsid

Valla- või linnasekretäri nimetab ametisse ja vabastab ametist seaduses sätestatud korras vallavanem või linnapea (KOKS § 55 lg 1). Valla- ega linnasekretär ei ole poliitiline ametnik ning tema peaks jätkama oma ülesannete täitmist ka peale volikogu valimist – tegemist on valla või linna tippspetsialisti ametikohaga. Tegelikult võib valla- ja linnasekretäri koht

olla poliitiline. Kehtiva õiguse kohaselt ei saa poliitiline erimeelsus ja sellest tulenev usalduse puudumine olla valla- või linnasekretäri vabastamise aluseks. (Põllumäe 2003: 32)

Valla- või linnasekretär ei kuulu valitsuse koosseisu, kuid ta võtab sõnaõigusega osa valitsuse istungitest (KOKS § 55 lg 3). Istungitel on valla- või linnasekretäril eelkõige nõustav roll. Valla- või linnasekretärit oodatakse juriidilist hinnangut kavandatavatele korraldustele – teda hinnatakse kui spetsialist. Selle tõttu evib ta ka kaasvastutust – või vähemalt kaasallkirja õigust – valitsuse õigusaktide osas. (Põllumäe 2003: 32)

Valla- ja linnasekretäri põhilised kompetentsid tulenevad kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 55 lg 4st, mille kohaselt valla- või linnasekretär:

- 1) juhib valla- või linnakantseleid ning esitab vallavanemale või linnaeale ettepanekuid valla- või linnakantselei ülesannete, struktuuri ja teenistujate koosseisu kohta;
- 2) annab kaasallkirja valitsuse määrustele ja korraldustele;
- 3) korraldab valitsuse õigusaktide avaldamist ja töö avalikustamist;
- 4) korraldab volikogu õigusaktide avaldamist ja töö avalikustamist;
- 5) saadab õiguskantslerile valla või linna õigustloovate aktide ära kirjad 10 päeva jooksul nende vastuvõtmisest arvates;
- 6) esindab valda või linna kohtus või volitab selleks teisi isikuid;
- 7) hoiab valla või linna vapipitsatit;
- 8) osaleb valitsuse istungite ettevalmistamisel ja korraldab istungite protokollimist;
- 9) annab valla- või linnakantselei sisemise töö korraldamiseks käskkirju;
- 9¹) registreerib kriminaalmenetluse seadustiku §-s 141 sätestatud juhul prokuratuuri määruse või kohtumääruse alusel vallavanema või linnaeapa teenistussuhte peatumise määruse saamisele järgnevast tööpäevast;
- 9²) vastutab sünni- ja surmaaktide õigusaktidele vastava koostamise eest kooskõlas perekonnaseaduse § 108 lõikega 2.
- 10) täidab teisi seaduses, valla või linna põhimääruses ja valitsuse töökorras pandud ülesandeid. (KOKS § 55 lg 4)

Lisaks KOKS-ile annavad valla- ja linnasekretäridele tegutsemispädevust järgmised õigusaktid: avaliku teenistuse seadus, kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadus, Euroopa Parlamendi valimise seadus, notariaadiseadus, Riigikogu valimise seadus ja rahvahääletuse seadus (Elektrooniline Riigi Teataja. 03.01.2009).

Avaliku teenistuse seadus (ATS) annab valla- ja linnasekretäridele pädevuse kuuluda valla või linna konkursi- ja atesteerimiskomisjoni, mille ülesandeks on selle valla või linna ametiasutuste vanem- ja nooremametnikke atesteerida ja nende ametikohtadele konkursse korraldada (ATS § 95 lg 4¹, ATS § 93 lg 1 p 8).

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse (KOVVS) § 19 lg 3 kohaselt on valla- või linnasekretär valla või linna valimiskomisjoni esimees (KOVVS § 19 lg 3). Sama seaduse alusel teeb valla- või linnasekretär volikogule ettepanekuid valimiskomisjoni ja jaoskonnakomisjoni liikmete ning asendusliikmete nimetamiseks. Samuti koostab valla- või linnasekretär jaoskonnakomisjonile teatise valijate nimekirja kantud andmetes oleva vea parandamiseks ja muudatuste tegemiseks (KOVVS § 19 lg 3, § 21 lg 2, § 21 lg 3, § 29 lg 3, § 30 lg 4).

Euroopa Parlamendi valimise seaduse (EPVS) kohaselt teeb valla- või linnasekretär kohaliku omavalitsuse volikogule ettepaneku jaoskonnakomisjoni esimehe ja liikmete ning asendusliikmete nimetamiseks (EPVS § 15 lg 2). Valla- või linnasekretär vaatab läbi valijate avaldusi valijate nimekirja kantud andmetes oleva vea parandamiseks ning teeb vastavasisulise taotluse jaoskonnakomisjonile (EPVS § 23 lg 1, § 23 lg 3). Sarnaselt KOVVS-ile koostab valla- või linnasekretär jaoskonnakomisjonile teatise valijate nimekirja muutmiseks (EPVS § 24 lg 4).

Notariaadiseaduse (NotS) § 53 lg 2 kohaselt võib valla- või linnasekretär teostada järgmisi tõestamistoiminguid:

- 1) dokumendi ära kirja ja väljavõtte õigsuse kinnitamine;
- 2) allkirja, sealhulgas allkirjanäidise õigsuse kinnitamine;
- 3) auto kasutamise volikirja tõestamine;
- 4) pensioni, elatisraha ja toetuste vastuvõtmise volikirja tõestamine;
- 5) pensioni ja toetuste teise isiku arveldusarvele kandmise avalduse tõestamine. (NotS § 53 lg 2).

Riigikogu valimise seaduse (RKVS) § 16 lg 3 kohaselt on Tallinna ja Tartu valimiskomisjoni esimees linnasekretär, kes teeb linnavolikogule ettepaneku valimiskomisjoni liikmete ja asendusliikmete nimetamiseks (RKVS § 16 lg 3). Valla- või linnasekretär teeb volikogule

ettepaneku jaoskonnakomisjoni liikmete ja asendusliikmete nimetamiseks (RKVS § 18 lg 2, § 18 lg 8). Valla- või linnasekretär koostab jaoskonnakomisjonile teatise vea valijate nimekirjas parandamiseks ning valijate nimekirjas muudatuste tegemiseks (RKVS § 24 lg 3, § 25 lg 4).

Rahvahääletuse seaduse (RahS) kohaselt teeb valla- või linnasekretär volikogule ettepaneku jaoskonnakomisjoni liikmete ning asendusliikmete nimetamiseks (RahS § 19 lg 2, § 19 lg 8). Valla- või linnasekretär koostab jaoskonnakomisjonile teatise vea hääletajate nimekirjas parandamiseks ning muudatuste tegemiseks (RahS § 25 lg 3, § 26 lg 4).

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt võib valla- või linnasekretärile panna ülesandeid seaduste, valla või linna põhimääruse ja valituse töökorraga (KOKS § 55 lg 4 p 10). Avaliku teenistuse seaduse kohaselt võivad teenistujatele (sh valla- ja linnasekretäridele) kohustused tuleneda lisaks ka määruste, muude õigusaktide ja ametijuhenditega (ATS § 59 lg 1).

K. Tenisson on leidnud järgnevat: Erinevate õigus- ja haldusaktidega on valla- ja linnasekretäridele pandud palju ja erinevaid ülesandeid. Siin valitseb teatud seaduspärasus: mida suurem on elanike arv vallas või linnas, seda konkreetsemad on valla- või linnasekretärile pandud ülesanded ning rohkem on valla- või linnasekretäril alluvaid, kellele ülesandeid delegeerida. Üle 5000 elanike arvuga omavalitsusüksuses tegutseb valla- või linnasekretär kui keskastme juht. Mida väiksem omavalitsusüksus, seda rohkem erinevamaid ülesandeid on valla- või linnasekretärile täitmiseks pandud (nt sotsiaaltöö, haridusküsimused, ehtisregistri pidamine jne), sellises omavalitsusüksuses on valla- või linnasekretär spetsialist, kes teeb kõik tööd ise ära. (Tenisson 2005: 67)

1.3. Euroopa Liidu/Euroopa Ühenduse õiguse mõju Eesti kohalikele omavalitsustele

Euroopa Liit ja Euroopa Ühendus ei ole üks ja seesama, samuti ei ole Euroopa Ühendus Euroopa Liidu loomisega kadunud (Laffranque 2006: 38). Euroopa Ühenduse eesmärgiks on ühisturu, majandus- ja rahaliidu rajamine. Ühenduses edendatakse majandustegevuse tasakaalustatud ja säästvat arengut; tööhõive, sotsiaalkaitse, keskkonnakaitse, konkurentsivõime ja majandusliku suutlikkuse kõrget taset; meeste ja naiste võrdõiguslikkust;

elatustaseme ja elukvaliteedi parandamist ning liikmesriikide majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust ning solidaarsust ühiste poliitikate ja meetmete kaudu (Land 2005: 223). Kuigi Euroopa Liit on laiem mõiste, kasutab EL paljusid EÜ aspekte – institutsioone, õigusakte jne. (Laffranque 2006: 38).

Euroopa Liidu tähtsaimad institutsioonid (sh ka nõuandvad) on:

- 1) Euroopa Ülemkogu;
- 2) Euroopa Parlament;
- 3) Euroopa Liidu Nõukogu;
- 4) Euroopa Komisjon;
- 5) Euroopa Kohus;
- 6) Euroopa Kontrollikoda;
- 7) Majandus- ja sotsiaalkomitee;
- 8) Regioonide komitee (Laffranque 2006: 166).

Oppermanni (2002: 157) kohaselt tuleb vahet teha ühenduse esmase ja teisese õiguse vahel.

EL esmase õiguse moodustavad:

- 1) Euroopa ühenduste asutamislepingud
- 2) EL leping
- 3) nende protokollid ja lisad
- 4) asutamislepinguid ja EL lepingut täiendavad ja muutvad lepingud
- 5) liitumislepingud
- 6) õiguse üldtunnustatud põhimõtted, sh EL õigusele iseloomulikud üldpõhimõtted (Laffranque 2006: 261).

Euroopa Ühenduse õiguse allikate hierarhilises järjestuses asuvad lepinguliselt põhjendatud, EÜ õigusloomevõimust tuletatud õigusaktid /.../ kui ühenduse teisene õigus esmasest õigusest allpool (Oppermann 2002: 169). Asutamislepingute alusel on Euroopa ühendustel võimalik oma töös kasutada eelkõige selliseid meetmeid nagu määrus, direktiiv, otsus, soovitus ja seisukohavõtt (Land 2005: 224).

S. Mäeltsemehe (2002: 87) kohaselt hakkas Euroopa Liit kohalikku omavalitsust mõjutama 1980. aastate lõpust. Euroopa Nõukogu liikmesriikide poolt sõlmitud Euroopa kohaliku omavalitsuse harta jõustus 1. septembril 1988 (Euroopa kohaliku omavalitsuse harta). J.

Laffranque (2006: 53) hinnangul mõjutab Eesti lõimumine Euroopa Liiduga regionaalset arengut, kuna Euroopa Liidu programmid on suunatud ka teistele regioonidele, mitte ainult Tallinnale.

Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 263 kohaselt on asutatud nõuandva staatusega Regioonide Komitee (Euroopa Liit. Lepingud 2002: 224). Regioonide Komitee on poliitiline kogu, mis võimaldab kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel väljendada oma seisukohti Euroopa Liidu tasandil. Komitee loodi, et anda võimalus kohalikele ja piirkondlikele esindajatele kaasa rääkida EL-i õigusaktide koostamisel, kuna ligi kolm neljandikku EL-i õigusaktidest rakendatakse kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Samuti sooviti kaasata kodanikele kõige lähemal asuv ning valitud esindajaid koondav valitsemistasand. (Tutvustus/Ülesanne... 15.03.2009)

Eesti Linnade Liidul ja Eesti Maaomavalitsuste Liidul on esindus Brüsselis, millel on järgmised eesmärgid:

- kohalike omavalitsuste ühishuvide esindamine, ühiste seisukohtade esitamine ja kaitsmine Euroopa Liidu institutsioonides;
- jälgida ja mõjutada EL poliitikaid Eesti omavalitsusi puudutavates valdkondades;
- saada vahetut informatsiooni EL institutsioonide ettepanekutest ja uutest algatustest, teiste liikmesriikide ja nende omavalitsuste esinduste seisukohtadest ning seadusandluse menetlemise seisust Euroopa Parlamendis ja soovitustest Regioonide Komitees;
- olla ametlikuks kontaktpunktiks Eesti üleriigiliste omavalitsusliitude ja Euroopa Liidu institutsioonide ning teiste esinduste vahel (Eesti... 24.08.2007).

Euroopa kohaliku omavalitsuse harta sõlmiti Euroopa Nõukogu liikmesriikide poolt 15.10.1985. (Euroopa kohaliku omavalitsuse harta)

Lääne (2005: 42) peab oluliseks märkida, et Eesti ratifitseeris harta 28.09.1994 reservatsioonideta ja et meie põhiseadus kajastab harta põhimõtteid väga olulises mahus ning seda on toonud eeskujuks mitme välisriigi asjatundjad.

Euroopa kohaliku omavalitsuse harta ei oma Euroopa Ühenduse õiguse staatus. Tegemist on rahvusvahelise õiguse normidega. (Olle 2001: 26) Harta näol on tegemist Euroopa Nõukogu liikmesriikide vahelise lepinguga (Euroopa kohaliku omavalitsuse harta).

Euroopa kohaliku omavalitsuse harta eesmärk on heastada üldiste Euroopa standartide puudumist kohalike võimude õiguste piiritlemisel ja kaitsmisel. Need otsused puudutavad kodanikku kõige lähemalt, võimaldades tal efektiivselt osaleda tema igapäevast keskkonda mõjutavate otsuste tegemisel. Hartaga ühinenud liikmesriigid on kohustatud täitma põhireegleid, mis tagavad kohalike võimude poliitilise, administratiivse ja rahandusliku iseseisvuse. Harta on esimene õigusakt, mis defineerib ja kaitseb kohaliku autonoomia printsiipi – kohaliku demokraatia alustala, mida Euroopa Nõukogu ning hartaga ühinenud liikmesriigid kohustuvad ellu viima, kaitsma ja arendama. (Lääne 2005: 42)

Euroopa kohaliku omavalitsuse harta õigusnormidest ei saa välja lugeda mingi kindla kohaliku omavalitsuse teooria eelistamist (Olle 2001: 75). Olle (2001: 75) seletab seda asjaoluga, et Euroopa riikide kohaliku omavalitsuse süsteem on mitmekesine ning ajalooliselt välja kujunenud.

Mäeltsemehe (2002: 48) sõnul sisaldub Euroopa kohaliku omavalitsuse harta artiklis 4 lõikes 3 subsidiaarsusprintsiip. Selle kohaselt peaks avaliku kohustuste täitmine olema detsentraliseeritud (Mäeltsemees 2002: 73). Euroopa Ühenduse õigusesse tekkis subsidiaarsuse mõiste üldpõhimõttena Maastrichti lepinguga (Kerikmäe 2000: 52).

Kohalik omavalitsus realiseerib subsidiaarsuse printsiipi riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuste vahel. Selle järgi ei pea riik kõiki ülesandeid iseseisvalt täitma. Ta annab kohalikud ülesanded üle kohaliku omavalitsuse kandjatele ainuvastutavaks täitmiseks, kui on kindlustatud nende kindel ja otstarbekas täitmine. Ühtlasi vähendatakse sellega riikliku seadusandja töökoormust. (Stober 1996 ref Olle 2001: 76)

EL-i õigusaktid seavad kohalikele omavalitsustele kohustusi kas vahetult või pärast nende ülevõtmist siseriiklikusse õigussüsteemi – mõlemal juhul peavad kohalikud võimuorganid aga neid akte tundma (Tärnov 2002: 18).

Kui riigi kesktasandist madalamad institutsioonid soovivad kindlaks määrata EL esmaste õigusallikate ja teiseste õigusaktide mõju oma tegevusele (õigused, kohustused ja vastutus), siis on nad keeruliste probleemide ees. EL õigussüsteem muutub pidevalt ning EÜ asutamislepingusse ja EL lepingusse tehakse regulaarseid muudatusi (Mäeltsemees 2002: 91-92).

Suurimad raskused seonduvad EL teiseste õigusaktidega, sest Euroopa Liidu institutsioonid annavad uusi määrusi ja direktiive, mis muudavad olemasolevaid õigusakte või käsitlevad uusi teemasid (Mäeltsemees 2002: 92).

EL õiguse esmaallikate ja teiseste õigusaktide tõlgendamiseks on vaja tunda Luxembourgis asuva Euroopa Kohtu ulatuslikku kohtupraktikat. EL üha kasvav kohtupraktika EL õigusaktide rikkumise eest vastutusele võtmises kinnitab, et riigi kesktasandist madalamad avaliku halduse institutsioonid peavad EL õigusaktidega üha enam arvestama. (Mäeltsemees 2002: 92; 96)

Olle (2004: 35-36) nimetab järgmisi valdkondi, kus Euroopa Liit mõjutab kohalikke omavalitsusi:

- 1) riigiabi;
- 2) riigihanked;
- 3) kohalikud avalikud teenused ja avalike teenuste delegeerimine;
- 4) munitsipaalfinantsõigus;
- 5) avalik teenistus;
- 6) kohaliku omavalitsuse volikogude valimine;
- 7) keskkonnaküsimused.

2. UURINGU METOODIKA JA TULEMUSED

2.1. Uuringu meetod ja valim

Uuring viidi läbi kahes osas. Esimeses osas analüüsiti õigusakte, millest tulenevad kompetentsid valla- ja linnasekretäridele. Uuringu teises osas küsitleti valla- ja linnasekretäre ning analüüsiti saadud andmeid.

Õigusaktidest analüüsiti kohaliku omavalitsuse korralduse seadust, avaliku teenistuse seadust, kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadust, Euroopa Parlamendi valimise seadust, notariaadiseadust, Riigikogu valimise seadust ja rahvahääletuse seadust. Eelnimetatute näol on tegemist kõigi riikliku tasandi õigusaktidega, mis annavad pädevusi valla- ja linnasekretäridele. Analüüsiti õigusaktide neid sätteid, mis annavad valla- ja linnasekretäridele õiguse teatud viisil käituda ning hinnatakse õigusakti üldist seost Euroopa Liidu õigusega. Analüüsi käigus hinnati võrdlevalt, kas sätetele on mõju avaldanud Euroopa Liidu õigus.

Ankeetintervjuud viidi läbi elektrooniliselt kõigi Eesti valla- ja linnasekretäride hulgas, see tähendab, et kasutati kõikset valimit. Küsitlus viidi läbi keskkonnas www.eformular.com ajavahemikul 02.03.2009-13.03.2009. Küsitluse eesmärk oli välja selgitada, kas valla- ja linnasekretärid peavad oma Euroopa Liidu õiguse alaseid kompetentse piisavaks, kas seadustes esineb kitsaskohti ning kuidas võimalikke kitsaskohti parandada.

Ankeedis oli kokku 26 küsimust, neist 15 kinnist ja 11 lahtist küsimust. Lahtistele küsimustele vastamine oleneb sellest, kuidas vastaja oli vastanud eelnevale küsimusele (nt „kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“, kirjeldage palun, kuidas“). Kinniste küsimuste abil saadi kvantitatiivseid, lahtiste küsimuste abil kvalitatiivseid andmeid, seega kasutati kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete andmete kogumiseks poolstruktureeritud ankeetintervjuud.

2.1.1. Õigusaktide analüüs

Tabel 1. Õigusaktide analüüs.

KOKS § 55 lg 4	Sätteil otsene seos Euroopa Liidu õigusega puudub. Kogu seadust arvestades on seos kaudne. Kuna Riigikogu ratifitseeris 28.09.1994 Euroopa kohaliku omavalitsuse harta seadusega ning ütleb antud seaduse § 2-es, et Eesti Vabariik kohustub järgima harta kõiki artikleid tema jurisdiktsioonile alluval territooriumil, siis peab KOKS tervikuna ning KOKS-i § 55 lg 4 olema kooskõlas Euroopa kohaliku omavalitsuse hartaga (Euroopa kohaliku omavalitsuse harta ratifitseerimise seadus § 2). Samas tuleb märkida, et Olle (2001: 26) sõnul ei ole Euroopa kohaliku omavalitsuse hartal Euroopa Ühenduse õigust.
ATS § 95 lg 4 ¹	Sätteil seos Euroopa Liidu õigusega puudub.
KOVVS § 19 lg 3 § 21 lg 2 § 21 lg 3 § 29 lg 3 § 30 lg 4	Esineb seos Euroopa Liidu õigusega. Nimetatud sätted konkreetselt ei tulene EL õigusest, kuid KOVVS alusel on Euroopa Liidu kodanikul kohalikel valimistel hääletamis- ja kandideerimisõigus (tuleneb Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklist 40, EÜ asutamislepingu artikli 19 lõikest 1 ja KOVVS § 5. Pikemalt lahti kirjutatud Euroopa Liidu Nõukogu 19.12.1994 direktiivis nr 94/80/EÜ, mida on muudetud Euroopa Liidu Nõukogu 13.05.1996 direktiiviga nr 96/30/EÜ).
EPVS § 15 lg 2 § 23 lg 1 § 23 lg 3 § 24 lg 4	Esineb seos Euroopa Liidu õigusega. Euroopa Liitu kuulumata ei oleks Eestil vaja korraldada Euroopa Parlamendi valimisi. Seega EPVS-ist tulenevad valla- ja linnasekretäride kompetentsid pärinevad Euroopa Liidu õigusest. Euroopa Parlamendi valimistel võivad hääletada ja kandideerida Eesti ja siin püsivalt elavad Euroopa Liidu kodanikud (tuleneb Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklist 39, EÜ asutamislepingu artikli 19 lõikest 2 ja EPVS § 4. Pikemalt lahti kirjutatud Euroopa Liidu Nõukogu 06.12.1993 direktiivis nr 93/109/EÜ).

NotS § 53 lg 2	Sätel puudub seos Euroopa Liidu õigusega.
RKVS § 16 lg 3 § 18 lg 2 § 18 lg 8 24 lg 3 § 25 lg 4	Sätetel puudub seos Euroopa Liidu õigusega.
RahS § 19 lg 2 § 19 lg 8 § 25 lg 3 § 26 lg 4	Sätetel puudub seos Euroopa Liidu õigusega.

Eeltoodud tabelist võib järeldada, et valla- ja linnasekretäride kompetentse Euroopa Liidu õigus tugevalt ei mõjuta. Otsene seos esines vaid kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse ja Euroopa Parlamendi valimise seaduse puhul. Kuna KOKS-ist tuleneb valla- ja linnasekretäredele pädevusi ning KOKS on kooskõlas Euroopa kohaliku omavalitsuse hartaga, võib järeldada, et selle seaduse puhul on mõju kaudne.

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadus on mõjutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklist 40, Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 19 lõikest 1, Euroopa Liidu Nõukogu 19.12.1994 direktiivist nr 94/80/EÜ ning Euroopa Liidu Nõukogu 13.05.1996 direktiivist nr 96/30/EÜ. Euroopa Parlamendi valimise seadus tuleneb Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklist 39, Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 19 lõikest 2 ja Euroopa Liidu Nõukogu 06.12.1993 direktiivist nr 93/109/EÜ.

Kohalike omavalitsuste volikogusid valitaks Eestis ka sellisel juhul, kui Eesti ei kuuluks Euroopa Liitu. Ka siis annaks KOVVS valla- ja linnasekretäredele samasuguseid kompetentse nagu praegu. Seos Euroopa Liidu õigusega tuleneb sellest, et kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel võivad kandideerida ja valida lisaks Eesti kodanikele ka vallas või linnas püsivalt elavad Euroopa Liidu kodanikud (KOVVS § 5 lg 1 ja lg 5). KOVVS kohaselt on valla- või linnasekretär valimiskomisjoni esimees. Valimiskomisjon peab Euroopa Liidu kodanikust kandideerija puhul peab saama lisaks muule vajalikule dokumentatsioonile ka kodakondsuse andmed. Vajalike dokumentide puudumisel on valimiskomisjonil õigus jätta kandidaat registreerimata. Seega on valla- ja linnasekretäride, kui valimiskomisjoni esimeestel (koos ülejäänud komisjoniga) pädevus registreerida või jätta registreerimata Euroopa Liidu kodanikust kandideerija (KOVVS § 33 lg 3¹ ja § 37 lg lg 3 p 2).

Samuti on KOVVS § 14 lg 1 kohaselt Euroopa Liidu kodanikul, kes valdab eesti keelt, õigus kuuluda valla- või linna valimiskomisjoni. Sellisel juhul peab Euroopa Liidu kodanik olema KOVVS mõttes hääleõiguslik (on saanud valimispäevaks 18-aastaseks, rahvastikuregistri järgne elukoht asub selles vallas või linnas, ei ole tunnistatud teovõimetuks, ei ole kohtu poolt süüdi mõistetud ega kanna karistust kinnipidamiskohas – KOVVS § 5 lg 1, lg 3, lg 4). Kuna valla- või linnasekretär esitab valimiskomisjoni liikmete kandidaadid volikogule kinnitamiseks, võib järeldada, et valla- ja linnasekretärid peavad kontrollima EL kodanikest valimiskomisjoni liikmete vastavust nimetatud nõuetele. Sarnane regulatsioon kehtib ka jaoskonnakomisjoni kohta. Samuti tuleb kontrollida EL kodaniku vastavust hääleõiguslikkuse nõuetele, kui valimiskomisjonile esitatakse registreerimiseks valimisliit.

Euroopa Parlamendi valimise seadus ei oleks vajalik, kui Eesti ei kuuluks Euroopa Liitu. Seega on sellest seadusest tulenevad valla- ja linnasekretäride kompetentsid (ettepaneku tegemine volikogule jaoskonnakomisjoni esimehe, liikmete ja asendusliikmete määramiseks, valijate avalduste läbivaatamine valijate nimekirja kantud andmetes oleva vea parandamiseks ning vastavasisulise taotluse tegemine jaoskonnakomisjonile, teatise koostamine jaoskonnakomisjonile valijate nimekirja muutmiseks) otseselt mõjutatud asjaolust, et Eesti kuulub Euroopa Liitu ning Eesti õigust mõjutab Euroopa Liidu õigus.

2.1.2. Ankeetintervjuu tulemused ja analüüs

Ankeetküsitlus saadeti elektrooniliselt täitmiseks kõigile 227-le valla- ja linnasekretärile. Vastused saadi 108-lt valla- või linnasekretärit, see tähendab, et ankeetintervjuule vastas 47,6% Eesti valla- ja linnasekretäridest.

Ankeedi esimeses osas sooviti teada saada, kui kaua on vastajad valla- ja linnasekretärina töötanud ning kui suured on omavalitsused, kus vastajad töötavad. Vastajatest enim, 64,8% olid valla- või linnasekretärina töötanud kauem kui kümme aastat. Kuus kuni kümme aastat oli vastajatest töötanud valla- või linnasekretärina 13,9%; üks kuni viis aastat 16,7% ja alla aasta 4,6%.

Vastanutest suurim osa, 62,0% töötas omavalitsuses, mille elanike arv on 1001 kuni 5000 inimest. Väikestes, kuni 1000 elanikuga omavalitsustes töötas 18,5% vastajatest. 13,9%

vastajatest töötas omavalitsuses, kus elab 5001 kuni 10 000 elanikku ja 5,6% vastajatest töötas omavalitsuses, kus elab 10 001 kuni 50 000 inimest.

Seega võib väita, et pigem täitsid ankeeti valla- ja linnasekretärid, kes on oma ametis töötanud pikaajaliselt (üle kümne aasta). Samas oli vastajaid ka selles ametis väiksema kogemusega. Ankeedile vastasid enim väikeste, 1001-5000 elanikuga omavalitsuste valla- ja linnasekretärid. Tuleb märkida, et vastajate hulgas ei olnud suuremate kui 50 000 elanikuga linnade linnasekretäre. Samas moodustavad üle 50 000 elanikuga omavalitsused Siseministeeriumi (Kohalik... 31.03.2009) andmetel vaid 1,3% Eesti kohalikest omavalitsustest (see tähendab kolm omavalitsust 227-st). Seega ei ole antud lõputöö seisukohast eriti probleemne asjaolu, et üle 50 000 elanikuga omavalitsustes töötavad linnasekretärid ankeedile vastanud ei ole.

Ankeedi teises osas sooviti teada saada, kuidas valla- ja linnasekretärid hindavad Euroopa Liidu õiguse mõju oma tööle ning kuidas nad hoiavad ennast kursis EL õigusega.

Vastajatest 60,2% leidis, et Euroopa Liidu õigus on nende töökohustusi mõjutanud minimaalselt või ei ole üldse mõjutanud. Veerand vastanutest – 25% - ei oska hinnata EL õiguse mõju oma tööülesannetele. Mõningal või olulisel määral hindas EL õigust oma tööülesandeid mõjutavat 14,8% vastanutest. Selliste tööülesannetena nimetatud jagunesid kolme valdkonda:

- 1) toiminguid seoses Euroopa Parlamendi valimistega;
- 2) kohalike õigusaktide koostamisel vajadus järgida Euroopa Liidu seadusandlust;
- 3) ülesanded seoses Euroopa Liidu struktuurifondidest raha taotlemisega.

Asjaolu, et vastanutest üle poole arvates mõjutab Euroopa Liit nende töökohustusi kas minimaalselt või ei mõjuta üldse, on käesoleva töö seisukohalt ootamatu. Euroopa Liidu õigus mõjutab kohalikke omavalitsusi otseselt või kaudselt (Mäeltsemees 2002: 91). Järelikult mõjutab Euroopa Liidu õigus ka kohalike omavalitsuste ametnikke (näiteks tuleb jälgida Euroopa Liidu õigusakte struktuurifondidest raha taotlemisel või riigihangete korraldamisel). Kui osade valla- ja linnasekretäride arvates EL nende töökohustusi ei mõjuta, võib tegemist olla teadmatusega või senise vähese vajadusega Euroopa Liidu õigusaktidega kokku puutuda. See võib omakorda kaasa tuua EL õigusaktide rikkumist. Samas tuleb märkida, et nende

vastajate, kelle arvates Euroopa Liidu õigus nende tööülesandeid mõjutab, hinnangul tuleb kohalike õigusaktide koostamisel arvestada ka EL õigusakte.

On ootuspärane, et mõjutegurina toodi välja toiminguid seoses Euroopa Parlamendi valimisega. Need kohustused tulenevad otse seadusest ning nagu üks vastaja oli välja toonud, ei saa valla- ja linnasekretär valida, kas EPVS-is tulenevaid ülesandeid täita või mitte.

Euroopa Liidu esmase õiguse muutumisega hoiab ennast mõningal või olulisel määral kursis 31,5% vastanutest. EL esmase õiguse muutumisega ei hoiata ennast kursis pooled vastanutest. 17,6% vastanud valla- ja linnasekretäridest ei oska hinnata, kas nad hoiavad ennast kursis EL esmase õiguse muutumisega.

Euroopa Liidu teise õiguse muutmisega hoiab ennast mõningal või olulisel määral kursis 40,8% vastanutest. EL teise õiguse muutmisega ei hoiata ennast kursis koguni 44,4% vastanud valla- või linnasekretäridest. 13,9% ei osanud hinnata, kas nad hoiavad ennast kursis EL teise õiguse muutumisega.

Euroopa Ühenduste kohtu olulisema kohtupraktikaga hoiab ennast kursis olulisel või mõningal määral alla veerandi, st 22,3% vastanutest. EÜ kohtu kohtupraktikaga ei hoiata ennast kursis 67,6% vastanud valla- või linnasekretäridest. 7,4% vastanutest ei oska hinnata, kas nad hoiavad ennast kursis EÜ kohtu olulisema kohtupraktikaga ning 2,8% vastanutest ei soovinud sellele küsimusele vastata.

Seega võib järeldada, et küllaltki suur osa valla- ja linnasekretäridest ei hoiata ennast kursis Euroopa Liidu õiguse muutumisega. Enim hoitakse end kursis Euroopa Liidu teise õiguse muutumisega ning vähim Euroopa Ühenduste kohtu kohtupraktikaga. Põhjus võib seisneda selles, et teise õigus (Laffranque 2006: 269 kohaselt direktiivid, määrused, otsused) mõjutab kohalikke omavalitsusi kõige vahetumalt. Kui 60,2% vastajatest leidis, et Euroopa Liidu õigus mõjutab nende tööülesandeid minimaalselt või ei mõjuta üldse, siis sellest tulenevalt võib järeldada, et hetkel ei tunnegi valla- ja linnasekretärid vajadust ennast kursis hoida Euroopa Liidu õiguse muutumisega. Uurigust tuli ühtlasi välja, et Euroopa Liidu õigusest tulenev ei ole senini olulisel määral esinenud valla- ja linnasekretäride tööpraktikas. Mõned vastajad tõid välja, et üldiselt nad oma töös EL õigusega üldse kokku ei puutu, ainult mõnel koolitusel. Samuti sooviti saada rohkem Euroopa Liidu õiguse alaseid koolitusi.

Ankeedi kolmandas osas sooviti teada saada, kas valla- ja linnasekretäride hinnangul on nende töös funktsioone, mis tulenevad mõnest EL määrusest, otsusest või direktiivist; ning kas kodanike poolt on esitatud märgukirju, kaebusi või muid pöördumisi, milles on viidatud EL õigusele või õigusaktile.

Tulemustest nähtub, et oma ametikohal on natuke üle veerandi vastanud valla- ja linnasekretäridest (25,9%) kokku puutunud ülesannetega, mis tulenevad Euroopa Liidu määrusest, otsusest või direktiivist. Pigem mitte või minimaalselt on selliste ülesannetega kokku puutunud üle poole, st 54,7% vastanud valla- või linnasekretäridest. 16,7% vastanutest ei oska hinnata, kas nende töös on funktsioone, mis tulenevad EL määrustest, otsustest või direktiividest ning kolm vastajat, st 2,8% ei soovinud sellele küsimusele vastata.

Valla- ja linnasekretäridel, kelle hinnangul nad puutuvad kokku ülesannetega, mis tulenevad EL määrustest, direktiividest või otsustest, paluti ülesandeid täpsustada. Vastused saab jagada kolme rühma:

- 1) riigihangete läbiviimisega seonduvad ülesanded;
- 2) struktuurifondidega seonduv (rahataotlused, aruandlus);
- 3) jäätmekäitluse ja keskkonnakaitsega seonduvad ülesanded.

Vaid kahel vastajal, st 1,9% on ette tulnud märgukirju, kaebusi, probleeme või muid pöördumisi, milles on viidatud EL õigusele laiemalt või mõnele EL õigusaktile. Ühe vastaja kohaselt on kodaniku kirjas viidatud tervisekaitseõuetele kauplustes ja kooli sööklas. Teine vastaja tõi välja, et kodanik on tema poole pöördunud diskrimineerimisega seotud probleemiga. Antud juhul oli kodanik viidanud Inimõiguste Konventsioonile.

Ankeedi neljandas osas uuriti valla- ja linnasekretäridelt Euroopa Parlamendi valimise seaduse ning kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadusega seonduvat.

Valla- ja linnasekretäride hinnangul ei mõjuta nende tööülesandeid suurel määral asjaolu, et kohaliku omavalitsuse volikogu valimisel võivad kandideerida ja hääletada siin alaliselt elavad Euroopa Liidu kodanikud. Vaid 3,7% vastanutest leiab, et nende tööülesandeid mõjutab EL kodanike hääletamisõigus kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel ja

mõnevõrra rohkem – 4,6% vastanute hinnangul mõjutab tööülesandeid EL kodanike kandideerimisõigus kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel.

Vastajaid töid välja, et mõningatel kordadel on Euroopa Liidu kodanikud ka valimistel kandideerinud ja hääletanud, ühel valla- või linnasekretäril on kogemus kohaliku omavalitsuse volikogusse valituks osutunud EL kodanikuga. Samuti toodi välja, et ollakse kursis, kuidas tuleb toimida, kui EL kodanikul on hääletamisõigus või ta soovib kandideerida kohalikku omavalitsusse, aga tegelikku praktikat ei ole veel esinenud.

Üllatavalt ei oska 70,4% vastanud valla- või linnasekretäridest hinnata, kas KOVVS sätteid, mis reguleerivad EL kodanike hääletamis- või kandideerimisõigust, vajaksid muutmist või kaasajastamist. Nimetatud sätete muutmist või kaasajastamist ei pidanud vajalikuks 29,4% vastanutest.

Koguni 59,3% vastanutest ei oska hinnata, kas KOVVS sätteid, mis annavad valla- ja linnasekretäredele pädevusi ning omavad puutumust EL kodanike kandideerimis- ja hääletamisõigusega, on piisavad. Nimetatud sätteid peavad piisavaks üle kolmandiku (38,9% vastanutest) ning kahe vastaja arvates (1,9%) tuleks sellekohaseid sätteid muuta.

Seega võib järeldada, et Euroopa Liidu kodanike kandideerimis- ja hääletamisõiguse praktiline rakendusvajadus kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel on seni olnud veel vähene. Samas on mõningatel juhtudel sellekohast praktikat esinenud. Kuna Euroopa Liidus on EÜ asutamislepingu artikli 18 lõike 1 kohaselt liikumisvabadus (Euroopa Liit. Lepingud. 2002: 132), siis võib igas omavalitsuses tekkida olukord, kus sinna asuvad püsivalt elama teiste Euroopa Liidu riikide kodanikud ning sellest tulenevalt võib neil tekkida kandideerimis- ja hääletamisõigus kohaliku omavalitsuse volikogu valimisel. Seega on tõenäoline, et valla- ja linnasekretärid võivad tulevikus kokku puutuda Euroopa Liidu kodanikega, kellel on tekkinud õigus hääletada kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel või kes soovivad ise volikokku kandideerida. Samas tuleb märkida, et Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike elamaasumine erinevate Eesti omavalitsuste territooriumile on rahvastikuprotsessiline tegur ning seda on raske ennustada.

Vastanud valla- ja linnasekretäride arvates ei ole tarvis muuta KOVVS sätteid, mis reguleerivad EL kodanike hääletamis- või kandideerimisõigust. Samuti on piisavad

pädevused, mis tulenevad KOVVS-ist ning on seotud EL kodanike õigustega kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel. Järelikult rahuldab KOVVS olukord valla- ja linnasekretäre ning selles olevaid EL õigusest tulenevaid sätteid ei tuleks muuta.

Kolmandik, st 33,3% vastanutest leidis, et tema tööülesandeid on mõningal või olulisel määral mõjutanud valla- ja linnasekretäride kohustused seoses Euroopa Parlamendi valimistega. 46,3% vastanutest arvab, et ülesanded seoses Euroopa Parlamendi valimistega ei mõjuta või mõjutab minimaalselt valla- või linnasekretäri tööülesandeid. 11,9% ei osanud mõju hinnata ning 0,9% vastajatest ei soovinud sellele küsimusele vastata.

Kommentaariesid pidasid mõningad vastajad Euroopa Parlamendi valimistega seonduvaid ülesandeid minimaalseks, kuna ülesandeid pole palju. Samas hinnati kohustusi ka väga ajakulukaks, kuna mõni valla- või linnasekretär on valimiskomisjoni esimees; mõni aitab komisjoni toimingute tegemisel; tuleb tegeleda asjaajamisega; esinevad ülesanded seoses valijate nimekirjadega (nendes paranduste tegemine, kontrollimine, avalduste lahendamine); valimiste korraldamisega kaasneb vastutus; maakonna valimiskomisjonid ei täida oma ülesandeid korrektselt ja inimestele tuleb selgitada Euroopa Liidu ja Euroopa Parlamendiga seonduvat.

Vastanud valla- ja linnasekretäridest 49% leidis, et neile kompetentse andvad Euroopa Parlamendi valimise seaduse sätted on piisavad ega vaja täiendamist. Pädevusi tuleks muuta ühe vastaja (0,9%) arvates. Sätete muutmise vajalikkust ei oska hinnata 48,1% vastajatest ning 1,9% ei soovinud küsimusele vastata.

Vastustest nähtub, et kohustused seoses Euroopa Parlamendi valimistega mõjutavad valla- ja linnasekretäride tööd suuremal määral kui ülesanded seoses EL kodanike kandideerimis- ja hääletamisõigusega kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel. Volikogu valimistega kaasnevad kohustused EL kodanike suhtes (nt kandidaatide registreerimine või registreerimata jätmine ja selleks vajalike dokumentide kontrollimine, valijate nimekirjade üle kontrolli teostamine) ei ole ajamahukad ega keerukad.

Autor peab oluliseks välja tuua, et KOVVS § 19 lg 3 kohaselt on valla- või linnasekretär jaoskonnakomisjoni esimees. EPVS § 15 lg 2 kohaselt teeb valla- või linnasekretär omavalitsuse volikogule ettepaneku jaoskonnakomisjoni esimehe määramiseks, see tähendab,

et seaduse kohaselt ei pea valla- või linnasekretär ise jaoskonnakomisjoni esimees olema. Samas vastasid mitmed valla- või linnasekretärid, et nad täidavad ka Euroopa Parlamendi valimiste ajal jaoskonnakomisjoni esimehe ülesandeid või abistavad igakülgelt komisjoni tööd. See tähendab, et ka Euroopa Parlamendi valimiste ajal on valla- ja linnasekretärid tihedalt seotud jaoskonnakomisjoni tööga.

Vaid ühe vastaja arvates tuleks EPVS-ist tulenevaid pädevusi muuta. Seega võib järeldada, et suurema enamuse jaoks on praegune olukord rahuldav ning EPVS-i sätteid ei tuleks muuta.

Analüüsi tulemusena teeb autor järgmisi ettepanekuid:

1. Mitte muuta kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadusest tulenevaid valla- ja linnasekretäride kompetentse, mis tulenevad Euroopa Liidu õigusest. Mitte muuta KOVVS sätteid, mis puudutavad Euroopa Liidu kodanike hääletamis- ja kandideerimisõigust kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel.
2. Mitte muuta Euroopa Parlamendi seadusest tulenevaid valla- ja linnasekretäride kompetentse. Kaalumist tasuks valla- ja linnasekretäride ülesannete täpsustamine seoses jaoskonnakomisjoni tööga (kas oleks vajalik seaduse tasandil sätestada, et Euroopa Parlamendi valimiste jaoskonnakomisjoni kuulub valla- või linnasekretär).
3. Valla- ja linnasekretäride koolitustel luua rohkem seoseid Euroopa Liidu õigusega. Hetkel ei tunneta osa valla- ja linnasekretäre, kuidas Euroopa Liidu õigus mõjutab nende tööd.

KOKKUVÕTE

Valla- ja linnasekretärid on Eesti kohalikus omavalitsuses erilised ametnikud. Erinevalt teistest ametnikest on neile pandud ülesandeid seaduse (KOKS) tasemel. Samuti on valla- ja linnasekretäridele esitatud nõudeid, millele nad peavad vastama nii kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses kui Vabariigi Valitsuse 23.07.1996 määruses nr 197 „Vallasekretäri ja linnasekretäri kutsenõuete kinnitamine“.

Töö täitis oma eesmärgi. Saadi teada, millised õigusaktid annavad valla- ja linnasekretäridele Euroopa Liidu õiguse alaseid kompetentse ning kas valla- ja linnasekretäride kompetentse puudutav Eesti õigusruumi olukord rahuldab valla- ja linnasekretäre.

Õigusaktide analüüsi tulemusel selgus, et Euroopa Liidu õigusest tulenevad valla- ja linnasekretäridele kompetentse kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadusest ja Euroopa Parlamendi valimise seadusest. KOVVS annaks valla- ja linnasekretäridele kompetentse ka siis, kui Eesti ei kuuluks Euroopa Liitu. Sellisel juhul ei tuleks valla- ja linnasekretäridel kokku puutuda Euroopa Liidu kodanike kandideerimis- ja hääletamisõigusega kohaliku omavalitsuse volikogu valimisel. EPVS kehtimine tuleneb otseselt Euroopa Liidu õigusest ning selle seaduse vajalikkus tuleneb Eesti kuulumisest Euroopa Liitu. Seetõttu võib väita, et Euroopa Parlamendi valimise seadus mõjutab valla- ja linnasekretäride kompetentse rohkem kui kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadus.

Ankeetküsitluse tulemusi analüüsidest jõudis autor järgmiste olulisemate järeldusteni:

1. Vastajatest 60,2% leidis, et Euroopa Liidu õigus on nende töökohustusi mõjutanud minimaalselt või ei ole üldse mõjutanud. Selliste tööülesannetena nimetatud jagunesid kolme valdkonda:
 - 1) toiminguid seoses Euroopa Parlamendi valimistega;
 - 2) kohalike õigusaktide koostamisel vajadus järgida Euroopa Liidu seadusandlust;
 - 3) ülesanded seoses Euroopa Liidu struktuurifondidest finantsvahendite taotlemisega.
2. Euroopa Liidu esmase õiguse muutumisega hoiab ennast mõningal või olulisel määral kursis 31,5% vastanutest. Euroopa Liidu teisese õiguse muutmise hoiab ennast mõningal või olulisel määral kursis 40,8% vastanutest. EÜ kohtu

kohtupraktikaga ei hoiavad ennast kursis 67,6% vastanud valla- või linnasekretäridest. Võib väita, et valla- ja linnasekretärid hoiavad ennast kursis pigem Euroopa Liidu teisese õiguse muutumisega (võrreldes Euroopa Liidu esmase õiguse muutmise ja Euroopa Ühenduste kohtu kohtupraktikaga).

3. Ülesannetega, mis tulenevad Euroopa Liidu määrusest, otsusest või direktiivist, on kokku puutunud 54,7% vastanud valla- või linnasekretäre. Nende ülesannetena nimetati enim:
 - 1) riigihangete läbiviimisega seonduvad ülesanded;
 - 2) struktuurifondidega seonduv (rahataotlused, aruandlus);
 - 3) jäätmekäitluse ja keskkonnakaitsega seonduvad ülesanded.
4. Koguni 70,4% vastanud valla- või linnasekretäridest ei oska hinnata, kas KOVVS sätteid, mis reguleerivad EL kodanike hääletamis- või kandideerimisõigust, vajaksid muutmist või kaasajastamist. 59,3% vastanutest ei oska hinnata, kas KOVVS sätteid, mis annavad valla- ja linnasekretäridele pädevusi ning omavad puutumust EL kodanike kandideerimis- ja hääletusõigusega, on piisavad. Seega ei esine vajadust muuta KOVVS sätteid, mis reguleerivad EL kodanike hääletamis- või kandideerimisõigust. Samuti on piisavad pädevused, mis tulenevad KOVVS-ist ning on seotud EL kodanike õigustega kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel. Järelikult rahuldab KOVVS olukord valla- ja linnasekretäre ning selles olevaid EL õigusest tulenevaid sätteid ei tuleks muuta.
5. Euroopa Liidu kodanike kandideerimis- ja hääletamisõiguse praktiline rakendusvajadus kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel on seni olnud veel vähene. On tõenäoline, et valla- ja linnasekretärid võivad tulevikus kokku puutuda Euroopa Liidu kodanikega, kellel on tekkinud hääletada kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel või kes soovivad ise volikokku kandideerida.
6. Euroopa Parlamendi valimise seaduse sätteid, mis annavad kompetentse valla- ja linnasekretäridele, on senist õiguspraktikat arvestades sobilikud, ega vaja muutmist.

Analüüsi põhjal tehtud järelduste ning eelmise peatüki lõpus tehtud ettepanekute põhjal lükkab autor ümber lõputööle seatud hüpoteesi. Euroopa Liidu õigusest tulenevad valla- ja linnasekretäride kompetentsid ei vaja senist õiguspraktikat arvestades muutmist. Uuringu tulemusena ei selgunud õigusaktides olulisi kitsaskohti, mis vajaksid muutmist või parandamist.

Autorile ei ole teada, et varem oleks uuritud Euroopa Liidu õiguse mõju valla- ja linnasekretäride kompetentsidele. Seetõttu on töö uudne ning kasutatav kohalikke omavalitsusi puudutava seadusandluse planeerimisel.

Käesolev töö uuris valla- ja linnasekretäride kompetentse lähtuvalt hetkel kehtivast seadusest. Tulevikus oleks tarvis täiendavalt uurida, kuidas on valla- ja linnasekretäridele pädevusi andvad õigusaktid muutunud alates ajast, mil Eesti ei kuulunud Euroopa Liitu kuni praeguse hetkeni, kui Eesti õigussüsteem on harmoneeritud Euroopa Liidu õigusega.

SUMMARY

The subject of this graduation thesis is: „The European Union law-based competences of rural municipality and city secretaries“.

The jurisprudence of rural municipality and city secretaries' competences may not have entirely been established. The purpose of this thesis is to find out 1) which legal acts give European Union law-based competences to rural municipality and city secretaries 2) whether the condition on European Union law-based jurisprudence satisfies rural municipality and city secretaries. The goal was to make propositions how to repair gaps that may come forth. The hypothesis of this thesis is: The European Union law-based competences of rural municipality and city secretaries need to be changed and there are gaps in legal acts that should be repaired.

To prove the hypothesis, two kinds of research methods were used: the analysis of legal acts and the examination of rural municipality and city secretaries. As a result of the analysis following propositions were made:

- Not to change rural municipality and city secretaries' European Union law-based competences which come from Local Government Council Election Act. Also not to change the provisions of Local Government Council Election Act, that are connected to European Union citizens' right to vote and run for local government council.
- Not to change rural municipality and city secretaries' competences which from European Parliament Election Act. It should be considered to specify the tasks related to the work of district commission (whether it is necessary to regulate in European Parliament Election Act if rural municipality and city secretaries should participate in the work of district commission).
- European Union law should be dealt more thoroughly when schooling rural municipality and city secretaries.

According to the analysis, the hypothesis was not confirmed. The European Union law-based competences of rural municipality and city secretaries should not be changed. There are no gaps in the legal acts that should be repaired.

It is not known to the author, that there have been similar kinds of research before. Therefore, the graduation thesis is actual and can be used when planning local government legislation.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

Almann, A. 1999. Kohaliku omavalitsuse teoreetilised alused ja õigusliku korralduse areng Eestis. [Doktoritöö] Tallinna Tehnikaülikooli humanitaarteaduskond.

Anepaio, T. & Hussar, A. & Jaanimägi, K. & Kaugia, S. & Land, K. & Olle, V. & Roosma, P. 2005. Sissejuhatus õigusteadusesse. Tallinn: Juura.

Annus, T. 2006. Riigiõigus. Tallinn: Juura.

Anton, Ü. 1998. Kohaliku omavalitsuse garantii Eesti Vabariigi 1992. aasta põhiseaduses. – Juridica, VI/1998, 305-313.

Elektroniline Riigi Teataja. www.riigiteataja.ee 03.01.2009.

2002. Euroopa Liit. Lepingud. Nice'i leping, Euroopa Liidu leping, Euroopa Ühenduse asutamisleping, Euroopa Liidu põhiõiguste harta. Tallinn: Eesti Õigustõlke Keskus.

Hoorens, D. 2008. Sub-national governments in the European Union. Organisation, responsibilities and finance. Paris: Dexia Editions.

Kerikmäe, T. 2000. Euroopa Liit ja õigus. Tallinn: Õiguskirjastus.

Kohalike omavalitsuste portaal. Eesti üleriigiliste omavalitsusliitude esindus Brüsselis. <http://portaal.ell.ee/brussels> 24.08.2007.

Kompetents. 2006. Eesti Õigekeelsussõnaraamat. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus 366.

Laffranque, J. 2006. Euroopa Liidu õigussüsteem ja Eesti õiguse koht selles. Tallinn: Juura.

Lääne, S. 2005. Kohalik omavalitsus ja selle õiguslik regulatsioon. – Eesti Majanduse Teataja, 11 (174) 2005, 39-53.

Merusk, K. & Narits, R. 1998. Eesti konstitutsiooniõigusest. Tallinn: Juura.

Mäeltsemees, S. 2002. Kohalik omavalitsus ja regionaalpoliitika. I. Euroopa integratsioon. Tallinn: Tallinna Tehnikaülikool.

Mäeltsemees, S. & Lääne, S. 2002. *kohalik omavalitsus*. Eesti entsüklopeedia. Ee 11. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus. 33-37.

Olle, V. 2001. Sissejuhatus munitsipaalõigusesse. Tartu: SA Iuridicum.

Olle, V. 2002. Kohaliku omavalitsuse ülesannete struktuur ja liigitamiskriteeriumid. – *Juridica*, VIII/2002, 523-531.

Olle, V. 2004. Munitsipaalõigus. Tallinn: Juura.

Oppermann, T. 2002. Euroopa õigus. Tallinn: Juura.

Regioonide Komitee. Tutvustus/Ülesanne. <http://www.cor.europa.eu/pages/PresentationTemplate.aspx?view=folder&id=be53bd69-0089-465e-a173-fc34a8562341&sm=be53bd69-0089-465e-a173-fc34a8562341> 15.03.2009.

Põllumäe, S. 2003. Kohaliku omavalitsuse õigus ja funktsioneerimine. Tallinn: Sisekaitseakadeemia.

Riigikohtu üldkogu 19.04.2005 otsus nr 3-4-1-1-05. <http://www.nc.ee/?id=11&tekst=222479199> 03.01.2009.

Schöber, P. 2003. Kohalik omavalitsus. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Siseministeerium. Kohalik omavalitsus haldussüsteemis. www.siseministeerium.ee/kov 03.01.2009 ja 31.03.2009.

Siseministeerium. Valla- ja linnasekretäride kutsekomisjon. <http://www.siseministeerium.ee/29908> 01.02.2009.

Stein, L. v. 1989. Verwaltungslehre. Berlin.

Stober, R. 1996. Kommunalrecht in der Bundesrepublik Deutschland. 3., völlig neu bearbeitete und erweiterte Auflage. Stuttgart: W. Kohlhammer.

Tenisson, K. 2005. Valla- ja linnasekretäri kompetentsid ning nende rakendamine. Magistritöö. Tallinna Tehnikaülikooli humanitaarteaduskond.

Truuväli, E.-J. & Aaviksoo, B. & Kask, O. & Lehis, L. & Madise, L. & Madise, Ü. & Merusk, K. & Mälksoo, L. & Narits, R. & Olle, V. & Pruks, P. 2008. Eesti Vabariigi põhiseadus : kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura.

Truuväli, E.-J. & Kask, O. & Lehis, L. & Lindpere, H. & Lõhmus, U. & Madise, Ü. & Merusk, K. & Narits, R. & Olle, V. & Põld, J. & Schneider, H. 2002. Eesti Vabariigi põhiseadus : kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura.

Tärnov, J. 1998. Euroopa Liit ja kohalik omavalitsus. Tallinn: Eesti Linnade Liit.

Õigusaktid:

Avaliku teenistuse seadus RT I 1995, 16, 228; RT I 2009, 15, 94

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus RT I 1993, 37, 558; RT I 2008, 53, 293

Vabariigi Valitsuse 04.02.1997 korraldus nr 102-k „Valla- ja linnasekretäride kutsekomisjoni moodustamine“ RT I 1997, 12, 191; RTL 2003, 100, 1516

Vabariigi Valitsuse 23.07.1996 määrus nr 197 „Vallasekretäri ja linnasekretäri kutsenõuete kinnitamine“ RT I, 1996, 57, 1044

Vabariigi Valitsuse 19.11.1996 määrus nr 293 „Ametikohtade põhigruppide atesteerimisnõuete kinnitamine“ RT I 1996, 82, 1461; RT I 2008, 26, 176

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadus RT I 2002, 36, 220; RT I 2009, 2, 5

Euroopa Parlamendi valimise seadus RT I 2003, 4, 22; RT I 2009, 2, 5

Euroopa kohaliku omavalitsuse harta RT II, 1994, 26, 95

Euroopa kohaliku omavalitsuse harta ratifitseerimise seadus RT II, 1994, 26, 95

Notariaadiseadus RT I 2000, 104, 684; RT I 2008, 59, 330

Riigikogu valimise seadus RT I 2002, 57, 355; RT I 2009, 2, 5

Rahvahääletuse seadus RT I 2002, 30, 176; RT I 2009, 2, 5

Põhiseadus RT 1992, 26, 349; RT I 2007, 33, 210

LISA 1 Ankeet

Uuring valla- ja linnasekretäride Euroopa Liidu õiguse alaste kompetentside kohta
Austatud valla- või linnasekretär

Sisekaitseakadeemia Halduskolledži kolmanda kursuse tudengina uurin lõputöös valla- ja linnasekretäride Euroopa Liidu (EL) õiguse alaseid kompetentse õiguspädevuste aspektist. Kuna Eesti Vabariik on EL-i kuulunud vähem kui 5 aastat, siis ei pruugi valla- ja linnasekretäride kompetentse puudutav õigusruum olla EL-i õigusmõjude aspektist veel täiesti välja kujunenud ning võib vajada täiendamist.

Uurimistöö põhiprobleemid on, kas valla- ja linnasekretäride EL õiguse alaseid kompetentse puudutav seadusandlus on hetkel piisav ning kas õigust oleks vaja sellekohaselt täiendada või muuta, vastavalt riigi või kohaliku omavalitsuse tasandil. Uurimistöö eesmärgiks ei ole Teie teadmisi testida, vaid välja selgitada, millised õigusaktid annavad valla- ja linnasekretäridele EL õiguse alaseid kompetentse ning kas valla- ja linnasekretäride kompetentse puudutav Eesti ning EL-i õigusruumi olukord rahuldab valla- ja linnasekretäre. Töö tulemusena soovitakse ühtlasi teha mõningaid ettepanekuid, kas ja kuidas võimalikke õiguslikke kitsaskohti parandada.

Eelnevast tulenevalt oleksin Teile väga tänulik kui leiaksite oma kiirest tööajast veidi aega, et vastata lühidalt käesoleva ankeetintervjuu küsimustele. Teie vastuseid käsitletakse uurimistöös anonüümsetena ning analüüsitakse vaid statistilises kogumis. Uurimistöö tulemused postitatakse kõikidele uuringus osalejatele e-kirja teel aprillikuu lõpuks.

Teie vastuseid ankeedile ootan kuni 13. märtsini.

Lugupidamisega ja abi eest tänulik olles,

Heli Markson

Sisekaitseakadeemia halduskolledž

1. Valla- või linnasekretärina olen töötanud:

- vähem kui 1 aasta
- 1-5 aastat
- 6-10 aastat
- kauem kui 10 aastat

2. Kohaliku omavalitsuse üksuses kus töötan, elab:

- kuni 1000 inimest
- 1001 kuni 5000 inimest
- 5001 kuni 10 000 inimest
- 10 001 kuni 50 000 inimest
- rohkem kui 50 000 inimest

3. Eesti liitumine Euroopa Liiduga on mõjutanud minu töökohustuste iseloomu

- jah, olulisel määral
- pigem jah, mõningal määral
- ei oska hinnata
- pigem ei, minimaalselt
- ei, ei ole üldse mõjutanud

4. Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“, siis palun kirjeldage lühidalt, kuidas (üldisemalt või mõne konkreetse näite varal)

.....
.....

5. Hoian ennast kursis, kuidas muutub Euroopa Liidu esmane õigus (EÜ asutamisleping, Euroopa Liidu leping, aluslepinguid muutvad lepingud jms)

- jah, olulisel määral
- pigem jah, mõningal määral
- ei oska hinnata
- pigem ei, ei ole huvi tundnud
- ei, puudub selleks vajadus

6. Hoian ennast kursis, kuidas muutub Euroopa Liidu teisene õigus (määrused, direktiivid, otsused jms)

- jah, olulisel määral
- pigem jah, mõningal määral
- ei oska hinnata
- pigem ei, ei ole huvi tundnud
- ei, puudub selleks vajadus

7. Hoian ennast kursis Euroopa (Ühenduste) Kohtu olulisema kohtupraktikaga

- jah, olulisel määral
- pigem jah, mõningal määral
- ei oska hinnata
- pigem ei, ei ole huvi tundnud
- ei, puudub selleks vajadus

8. Olen oma praegusel ametikohal puutunud kokku funktsioonidega, mis tulenevad mõne EL määruse või otsuse otsekohaldavusest või direktiivi vahetust õigusmõjust (näit. keskkonnan-sh. maakasutuse vm, riigihangetega, sotsiaalkaitse, diskrimineerimise, struktuurifondide rakenduste vms. tulenevalt)

- jah, olulisel määral
- pigem jah, mõningal määral
- ei oska hinnata
- pigem ei, minimaalselt
- ei, puudub sellekohane praktika

9. Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“ täpsustage palun, kuidas

.....
.....

10. Olen oma praeguse ametikoha praktika käigus puutunud kokku kodanike poolt esitatud märgukirjade, kaebuste, probleemide vms. pöördumistega, milles on viidatud EL õigusele laiemalt või mõnele konkreetsele EL õigusaktile

- jah, olulisel määral

- pigem jah, on ette tulnud
- ei oska hinnata
- pigem ei, mitte ühtegi ei meenu
- ei, puudub sellekohane praktika

11. Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“, siis tooge palun mõni meeldejäädav näide või läbiv sellekohane teema oma praeguse ametikoha praktikast

.....

12. Minu tööülesandeid kohaliku omavalitsuse volikogu valimisel valla või linna valimiskomisjoni esimehena on mõjutanud asjaolu, et kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel võivad hääletada Eestis alaliselt elavad Euroopa Liidu kodanikud

- jah, olulisel määral
- pigem jah, mõningal määral
- ei oska hinnata
- pigem ei, minimaalselt
- ei, puudub senine praktika

13. Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“ täpsustage palun, kuidas (üldisemalt või numbriliselt)

.....

14. Minu tööülesandeid kohaliku omavalitsuse volikogu valimisel valla või linna valimiskomisjoni esimehena on mõjutanud asjaolu, et kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel võivad kandideerida Eestis alaliselt elavad Euroopa Liidu kodanikud

- jah, olulisel määral
- pigem jah, mõningal määral
- ei oska hinnata
- pigem ei, minimaalselt
- ei, puudub senine praktika

15. Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“ täpsustage palun, kuidas (üldisemalt või numbriliselt)

.....
.....

16. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse sätteid, mis reguleerivad Eestis alaliselt elavate Euroopa Liidu kodanike kandideerimis- ja hääletamisõigust, vajavad muutmist või kaasajastamist

- jah, olulisel määral
- pigem jah, mõningal määral
- ei oska hinnata
- pigem ei, probleemid on lahendatavad ilma seadust muutmata
- ei, mitte ükski asjakohane säte ei vaja muutmist

17. Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“, kirjeldage palun lühidalt, milliseid muutusi või kaasajastusi peate vajalikuks

.....
.....

18. Valla- ja linnasekretäride pädevused mis tulenevad kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadusest ning omavad puutumust Eestis alaliselt elavate Euroopa Liidu kodanike kandideerimis- ja hääletusõigusega on piisavad ega vaja täiendamist

- jah, täiesti piisavad
- pigem jah, probleemid on lahendatavad ilma seadust muutmata
- ei oska hinnata
- pigem ei, sellekohaseid pädevusi tuleks muuta
- ei, asjakohaseid sätteid tuleks muuta

19. Kui vastasite eelmisele küsimusele „ei“ või „pigem ei“ kirjeldage palun, milliseid eelpool nimetatud pädevusi ja miks oleks valla- ja linnasekretäridele Teie arvates rohkem vaja

.....
.....

20. Minu tööülesandeid on mõjutanud asjaolu, et valla- ja linnasekretäril on kohustusi seoses Euroopa Parlamendi valimistega

- jah, olulisel määral
- pigem jah, mõningal määral
- ei oska hinnata
- pigem ei, minimaalselt
- ei, puudub senine praktika

21. Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“ täpsustage palun, kuidas

.....
.....

22. Euroopa Parlamendi valimise seaduse need sätted, mis puudutavad Eestis alaliselt elavate Euroopa Liidu kodanike kandideerimis- või hääletamisõigust, vajavad muutmist või kaasajastamist

- jah, olulisel määral
- pigem jah, mõningal määral
- ei oska hinnata
- pigem ei, probleemid on lahendatavad ilma seadust muutmata
- ei, mitte ükski asjakohane säte ei vaja muutmist

23. Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“ täpsustage palun, kuidas

.....
.....

24. Euroopa Parlamendi valimise seaduse need sätted, mis annavad valla- või linnasekretärile kompetentse on piisavad ega vaja täiendamist

- jah, täiesti piisavad
- pigem jah, probleemid on lahendatavad ilma seadust muutmata
- ei oska hinnata
- pigem ei, sellekohaseid pädevusi tuleks muuta
- ei, asjakohaseid sätteid tuleks muuta

25. Kui vastasite eelmisele küsimusele „ei“ või „pigem ei“ täpsustage palun, milliseid kompetentse oleks valla- ja linnasekretäridele juurde vaja seoses Euroopa Parlamendi valimise seadusega

.....
.....

26. Soovi korral palun lisage eelnevale vabas vormis omapoolseid kommentaare

.....
.....

LISA 2 Ankeedi tulemused

Tabel 2. Ankeedi tulemused.

Valla- või linnasekretärina olen töötanud	Variant	n	%
	1-5 aastat	18	16.7
	kauem kui 10 aastat	70	64.8
	6-10 aastat	15	13.9
	vähem kui 1 aasta	5	4.6
	kokku	108	
Kohaliku omavalitsuse üksuses kus töötan, elab	Variant	n	%
	10 001 kuni 50 000 inimest	6	5.6
	5001 kuni 10 000 inimest	15	13.9
	1001 kuni 5000 inimest	67	62.0
	kuni 1000 inimest	20	18.5
	kokku	108	
Eesti liitumine Euroopa Liiduga on mõjutanud minu töökohustuste iseloomu	Variant	n	%
	pigem ei, minimaalselt	51	47.2
	ei, ei ole üldse mõjutanud	14	13.0
	ei oska hinnata	27	25.0
	pigem jah, mõningal määral	15	13.9
	jah, olulisel määral	1	0.9
kokku	108		
Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“, siis palun kirjeldage lühidalt, kuidas (üldisemalt või mõne konkreetse näite varal)	<ul style="list-style-type: none"> • Euroopa parlamendi valimised • Kohalike õigusaktide koostamisel ja vastu võtmisel tuleb tutvuda ka Euroopa Liidu vastava ala seadusandlusega, et ega ei ole vastuolu. • Tuleb järgida EL määrusi, direktiive • Eelnõude ettevalmistamisel tuleb jälgida ka EL direktiive kui ka EL KOV Hartat • Eesti õigusaktid on viidud kooskõlla EL õigusaktidega, mis kohustab lisaks tegema toiminguid, mida kohustavad EL õigusaktid • Lisandunud on täiendavaid ülesandeid seoses valimiste korraldamisega; Natura alad jms. • Tuleb kursis olla lisaks meie riigi seadustele ka Euroopa Liidu õigusaktidega • Europarlamendi valimise korraldamine • Euroopa parlamendi valimiste korraldamine • Eestis kehtiva seadusandluse kaudu, mis kõik on kooskõlas (peaksid olema) EL õigusaktide, lepingute, direktiividega ning on omakorda aluseks omavalitsuses kehtestatavatele õigusaktidele (määrused, otsused, korraldused) • Euroopa Liidu Struktuurifondidest projektirahade taotlemine 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Palju seadusi on muutunud • EL toetusrahad 																								
Hoian ennast kursis, kuidas muutub Euroopa Liidu esmane õigus (EÜ asutamisleping, Euroopa Liidu leping, aluslepinguid muutvad lepingud jms)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Variant</th> <th>n</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>pigem jah, mõningal määral</td> <td>32</td> <td>29.6</td> </tr> <tr> <td>ei, puudub selleks vajadus</td> <td>20</td> <td>18.5</td> </tr> <tr> <td>pigem ei, ei ole huvi tundnud</td> <td>34</td> <td>31.5</td> </tr> <tr> <td>jah, olulisel määral</td> <td>2</td> <td>1.9</td> </tr> <tr> <td>?</td> <td>1</td> <td>0.9</td> </tr> <tr> <td>ei oska hinnata</td> <td>19</td> <td>17.6</td> </tr> <tr> <td>kokku</td> <td>108</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Variant	n	%	pigem jah, mõningal määral	32	29.6	ei, puudub selleks vajadus	20	18.5	pigem ei, ei ole huvi tundnud	34	31.5	jah, olulisel määral	2	1.9	?	1	0.9	ei oska hinnata	19	17.6	kokku	108	
Variant	n	%																							
pigem jah, mõningal määral	32	29.6																							
ei, puudub selleks vajadus	20	18.5																							
pigem ei, ei ole huvi tundnud	34	31.5																							
jah, olulisel määral	2	1.9																							
?	1	0.9																							
ei oska hinnata	19	17.6																							
kokku	108																								
Hoian ennast kursis, kuidas muutub Euroopa Liidu teisene õigus (määrused, direktiivid, otsused jms)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Variant</th> <th>n</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>pigem jah, mõningal määral</td> <td>42</td> <td>38.9</td> </tr> <tr> <td>ei, puudub selleks vajadus</td> <td>20</td> <td>18.5</td> </tr> <tr> <td>pigem ei, ei ole huvi tundnud</td> <td>28</td> <td>25.9</td> </tr> <tr> <td>ei oska hinnata</td> <td>15</td> <td>13.9</td> </tr> <tr> <td>jah, olulisel määral</td> <td>2</td> <td>1.9</td> </tr> <tr> <td>?</td> <td>1</td> <td>0.9</td> </tr> <tr> <td>Kokku</td> <td>108</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Variant	n	%	pigem jah, mõningal määral	42	38.9	ei, puudub selleks vajadus	20	18.5	pigem ei, ei ole huvi tundnud	28	25.9	ei oska hinnata	15	13.9	jah, olulisel määral	2	1.9	?	1	0.9	Kokku	108	
Variant	n	%																							
pigem jah, mõningal määral	42	38.9																							
ei, puudub selleks vajadus	20	18.5																							
pigem ei, ei ole huvi tundnud	28	25.9																							
ei oska hinnata	15	13.9																							
jah, olulisel määral	2	1.9																							
?	1	0.9																							
Kokku	108																								
Hoian ennast kursis Euroopa (Ühenduste) Kohtu olulisema kohtupraktikaga	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Variant</th> <th>n</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>pigem jah, mõningal määral</td> <td>22</td> <td>20.4</td> </tr> <tr> <td>ei, puudub selleks vajadus</td> <td>30</td> <td>27.8</td> </tr> <tr> <td>pigem ei, ei ole huvi tundnud</td> <td>43</td> <td>39.8</td> </tr> <tr> <td>jah, olulisel määral</td> <td>2</td> <td>1.9</td> </tr> <tr> <td>ei oska hinnata</td> <td>8</td> <td>7.4</td> </tr> <tr> <td>?</td> <td>3</td> <td>2.8</td> </tr> <tr> <td>Kokku</td> <td>108</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Variant	n	%	pigem jah, mõningal määral	22	20.4	ei, puudub selleks vajadus	30	27.8	pigem ei, ei ole huvi tundnud	43	39.8	jah, olulisel määral	2	1.9	ei oska hinnata	8	7.4	?	3	2.8	Kokku	108	
Variant	n	%																							
pigem jah, mõningal määral	22	20.4																							
ei, puudub selleks vajadus	30	27.8																							
pigem ei, ei ole huvi tundnud	43	39.8																							
jah, olulisel määral	2	1.9																							
ei oska hinnata	8	7.4																							
?	3	2.8																							
Kokku	108																								
Olen oma praegusel ametikohal puutunud kokku funktsioonidega, mis tulenevad mõne EL määruse või otsuse otsekohaldavusest või direktiivi vahetust õigusmõjust (näit. keskkonna- sh. maakasutuse vm, riigihangetega, sotsiaalkaitse, diskrimineerimise, struktuurifondide rakenduste vms. tulenevalt)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Variant</th> <th>n</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>pigem jah, mõningal määral</td> <td>27</td> <td>25.0</td> </tr> <tr> <td>pigem ei, minimaalselt</td> <td>41</td> <td>38.0</td> </tr> <tr> <td>?</td> <td>3</td> <td>2.8</td> </tr> <tr> <td>ei, puudub sellekohane praktika</td> <td>18</td> <td>16.7</td> </tr> <tr> <td>ei oska hinnata</td> <td>18</td> <td>16.7</td> </tr> <tr> <td>jah, olulisel määral</td> <td>1</td> <td>0.9</td> </tr> <tr> <td>kokku</td> <td>108</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Variant	n	%	pigem jah, mõningal määral	27	25.0	pigem ei, minimaalselt	41	38.0	?	3	2.8	ei, puudub sellekohane praktika	18	16.7	ei oska hinnata	18	16.7	jah, olulisel määral	1	0.9	kokku	108	
Variant	n	%																							
pigem jah, mõningal määral	27	25.0																							
pigem ei, minimaalselt	41	38.0																							
?	3	2.8																							
ei, puudub sellekohane praktika	18	16.7																							
ei oska hinnata	18	16.7																							
jah, olulisel määral	1	0.9																							
kokku	108																								
Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“ täpsustage palun, kuidas seoses struktuurifondide rakendustega	<ul style="list-style-type: none"> • Riigihanked, rahataotlused struktuurifondidest • Struktuurifondide projektid, aruanded jms • Riigihanked, jäätmekäitlus • Euroopa Liidu moodustatud fondide finantseeritavate projektide kaudu • Lugenud, kuulanud • Stuktuurifondide rakendustest, enam informatsiooniks • Riigihanke korraldamine, keskkonnakaiseiga soenduv • Riigihanke läbiviimine 																								

	<ul style="list-style-type: none"> • EL SF kasutamine • Riigihangetega, struktuurifondidele rahastamisaotluse esitamise jms seonduvaga, keskkonnakaitsealasel • Struktuurifondide rakenduste näol • Euroopa struktuurifondist toetuse taotlemisel tuleb nende dirktiividega arvestada ja neid väga täpselt järgida • Seoses riigihangete korraldamisega • Abi struktuur- fondidesse esitatud projektidele • Projektide kirjutamisel olulisel määral puudutakse keskkonnaõigusega • Struktuurifondide rakendus (Järva-Jaani alevi ÜVK rekonstrueerimine ja laiendamine) • Nt riigihanked • Struktuurifondid • Struktuurifondide rakendusest tulenevalt 																					
Olen oma praeguse ametikoha praktika käigus puutunud kokku kodanike poolt esitatud märgukirjade, kaebuste, probleemide vms. pöördumistega, milles on viidatud EL õigusele laiemalt või mõnele konkreetsele EL õigusaktile	<table> <thead> <tr> <th>Variant</th> <th>n</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ei, puudub sellekohane praktika</td> <td>51</td> <td>47.2</td> </tr> <tr> <td>pigem ei, mitte ühtegi ei meenu</td> <td>55</td> <td>50.9</td> </tr> <tr> <td>pigem jah, on ette tulnud</td> <td>2</td> <td>1.9</td> </tr> <tr> <td>kokku</td> <td>108</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Variant	n	%	ei, puudub sellekohane praktika	51	47.2	pigem ei, mitte ühtegi ei meenu	55	50.9	pigem jah, on ette tulnud	2	1.9	kokku	108							
Variant	n	%																				
ei, puudub sellekohane praktika	51	47.2																				
pigem ei, mitte ühtegi ei meenu	55	50.9																				
pigem jah, on ette tulnud	2	1.9																				
kokku	108																					
Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“, siis tooge palun mõni meeldejäävam näide või läbiv sellekohane teema oma praeguse ametikoha praktikast	<ul style="list-style-type: none"> • Tervisekaitseõuded kauplustes, kooli sööklas, näiteks mitu kraanikaussi peab toiduainete müüjal olema • Probleemid seoses diskrimineerimisega, viidatud oli Inimõiguste Konventsioonile jms 																					
Minu tööülesandeid kohaliku omavalitsuse volikogu valimisel valla või linna valimiskomisjoni esimehena on mõjutanud asjaolu, et kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel võivad hääletada Eestis alaliselt elavad Euroopa Liidu kodanikud	<table> <thead> <tr> <th>Variant</th> <th>n</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>pigem ei, minimaalselt</td> <td>45</td> <td>41.7</td> </tr> <tr> <td>ei, puudub senine praktika</td> <td>41</td> <td>38.0</td> </tr> <tr> <td>?</td> <td>1</td> <td>0.9</td> </tr> <tr> <td>ei oska hinnata</td> <td>17</td> <td>15.7</td> </tr> <tr> <td>pigem jah, mõningal määral</td> <td>4</td> <td>3.7</td> </tr> <tr> <td>kokku</td> <td>108</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Variant	n	%	pigem ei, minimaalselt	45	41.7	ei, puudub senine praktika	41	38.0	?	1	0.9	ei oska hinnata	17	15.7	pigem jah, mõningal määral	4	3.7	kokku	108	
Variant	n	%																				
pigem ei, minimaalselt	45	41.7																				
ei, puudub senine praktika	41	38.0																				
?	1	0.9																				
ei oska hinnata	17	15.7																				
pigem jah, mõningal määral	4	3.7																				
kokku	108																					
Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“ täpsustage palun, kuidas (üldisemalt või numbriliselt)	<ul style="list-style-type: none"> • Meil kuni 10 EL kodanikku • Pean arvestama nende valimisõigusega, kuid reaalselt kokkupuudet seni ei ole olnud • Paar-kolm juhtu • Mõned eurokodanikud valimistel hääletasid 																					
Minu tööülesandeid kohaliku omavalitsuse volikogu valimisel valla või linna valimiskomisjoni	<table> <thead> <tr> <th>Variant</th> <th>n</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>pigem ei, minimaalselt</td> <td>34</td> <td>31.5</td> </tr> <tr> <td>ei, puudub senine praktika</td> <td>49</td> <td>45.4</td> </tr> </tbody> </table>	Variant	n	%	pigem ei, minimaalselt	34	31.5	ei, puudub senine praktika	49	45.4												
Variant	n	%																				
pigem ei, minimaalselt	34	31.5																				
ei, puudub senine praktika	49	45.4																				

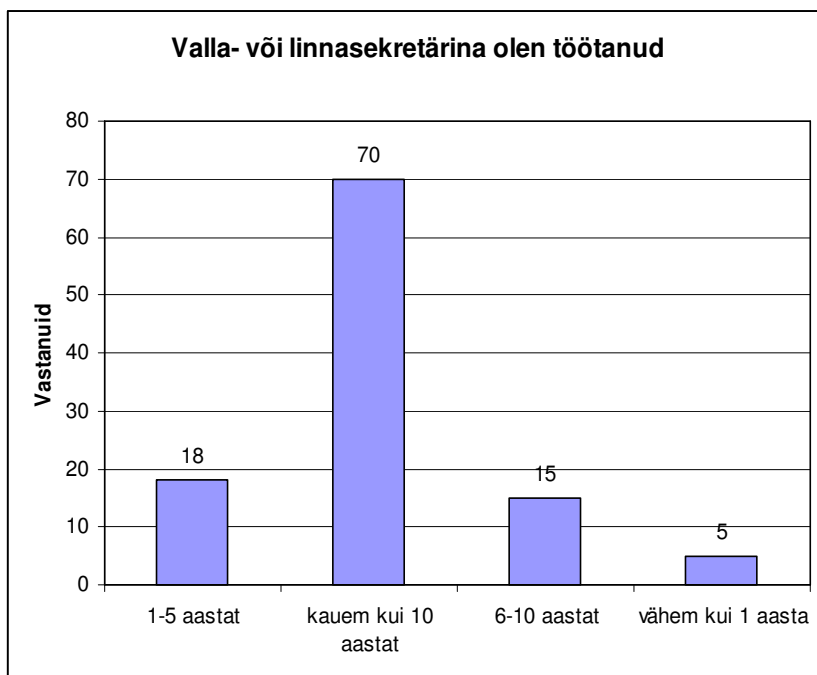
esimehena on mõjutanud asjaolu, et kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel võivad kandideerida Eestis alaliselt elavad Euroopa Liidu kodanikud	? ei oska hinnata pigem jah, mõningal määral kokku	2 18 5 108	1.9 16.7 4.6
Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“ täpsustage palun, kuidas (üldisemalt või numbriliselt)	<ul style="list-style-type: none"> • 1 kandideeris ja osutus ka valituks • Olen kursis nende õigusega kandideerida, otsest kokkupuudet reaalselt ei ole seni olnud • Paar-kolm juhtu • Olen kursis, kuidas peaks toimima, aga praktikat ei ole 		
Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse sätted, mis reguleerivad Eestis alaliselt elavate Euroopa Liidu kodanike kandideerimis- ja hääletamisõigust, vajavad muutmist või kaasajastamist	Variant ei oska hinnata pigem ei, probleemid on lahendatavad ilma seadust muutmata ei, mitte ükski asjakohane säte ei vaja muutmist kokku	n 76 27 5 108	% 70.4 25.0 4.6
Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“, kirjeldage palun lühidalt, milliseid muutusi või kaasajastusi peate vajalikuks	-		
Valla- ja linnasekretäride pädevused mis tulenevad kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadusest ning omavad puutumust Eestis alaliselt elavate Euroopa Liidu kodanike kandideerimis- ja hääletusõigusega on piisavad ega vaja täiendamist	Variant ei oska hinnata pigem jah, probleemid on lahendatavad ilma seadust muutmata jah, täiesti piisavad pigem ei, sellekohaseid pädevusi tuleks muuta kokku	n 64 34 8 2 108	% 59.3 31.5 7.4 1.9
Kui vastasite eelmisele küsimusele „ei“ või „pigem ei“ kirjeldage palun, milliseid eelpool nimetatud pädevusi ja miks oleks valla- ja linnasekretäridele Teie arvates rohkem vaja	<ul style="list-style-type: none"> • Koolitused EL puudutavate õigusaktide ja nende muudatuste osas • On üks pisike palve sõnastage küsimused nii et nendest saaks esimesel lugemisel kohe aru aga mitte nii et analüüsi pool päeva ühte küsimust 		
Minu tööülesandeid on mõjutanud asjaolu, et valla- ja linnasekretäri on kohustusi seoses Euroopa Parlamendi valimistega	Variant pigem ei, minimaalselt pigem jah, mõningal määral ei, puudub senine praktika jah, olulisel määral ei oska hinnata ? Kokku	n 46 32 13 4 12 1 108	% 42.6 29.6 12.0 3.7 11.1 0.9
Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem	<ul style="list-style-type: none"> • Tuli tööd juurde, sest lisaks veel ühed valimised, mille ettevalmistamise ja 		

jah“ täpsustage palun, kuidas	<p>läbiviimisega tuleb tegeleda</p> <ul style="list-style-type: none"> • 45. päeval enne valimispäeva võib valimistel osalev erakond esitada valla- või linnasekretärile ühe jaoskonnakomisjoni liikmekandidaadi ja hiljem esitab volikogule kinnitamiseks jaoskonnakomisjonid. Kuid kas see minu tööülesandeis mõjutab siis pigem ei mõjuta, kuna see töö on minimaalne. • Veel üks valimised ja sellega seotud toimgud • Vallasekretär on valimiskomisjoni esimees • Lihtsalt lisandusid veel ühed valimised, millega tuleb tegelda • Kogu töö ja asjaajamine (jaoskonnakomisjoni esimees) • Lihtsalt ühed valimised rohkem • Tuleb anda selgitusi vallaelanikele EL-ist ja EP-st • Hääletamise perioodil valijate nimekirjades paranduste tegemine, kontrollimine, avalduste lahendamine • Valimistaegne lisatöö • See on toonud juurde ühtede valimiste organiseerimise kohalikus omavalitsuses. • Vastutus valimiste läbiviimise eest • Jaoskonna Valimiskomisjoni moodustamine • Iga kord valimiste ajal olen komisjonile abiks ja aitan kontrollida rahvastikuregistrist elukohti ning annan muud nõu, mis vaja. Olen tööl nii eelvalimistel kui ka valimiste ajal kogu komisjoni tööaja jooksul • Tööülesannete maht suureneb • Tegelikuses ei tegele maakonna valimiskomisjon jaoskonnakomisjonidega (instruktsioonide jagamine, protseduuride järgimise tagamine jms), sellega peab tegelema siiski valla valimiskomisjon, eelkõige vallasekretär • Valimisperioodil lisandub töökohustusi • Küsimus jääb arusaamatuks • täiendav kohustus tööülesannetele, mis tulenevad KOKS § 55 ülesannetest • Valimiskomisjoni juhtimine on seadusest tulenev kohustus ja pole õigus sellest loobuda, tuleb seadusega ja sellega kaasnevate toimingutega kursis olle • On tulnud juurde vastutus, et Euroopa Parlamendi valimised saab läbiviidud vastavalt seaduses ettenähtud korrale valimiste • Jaoskondade moodustamine,
-------------------------------	---

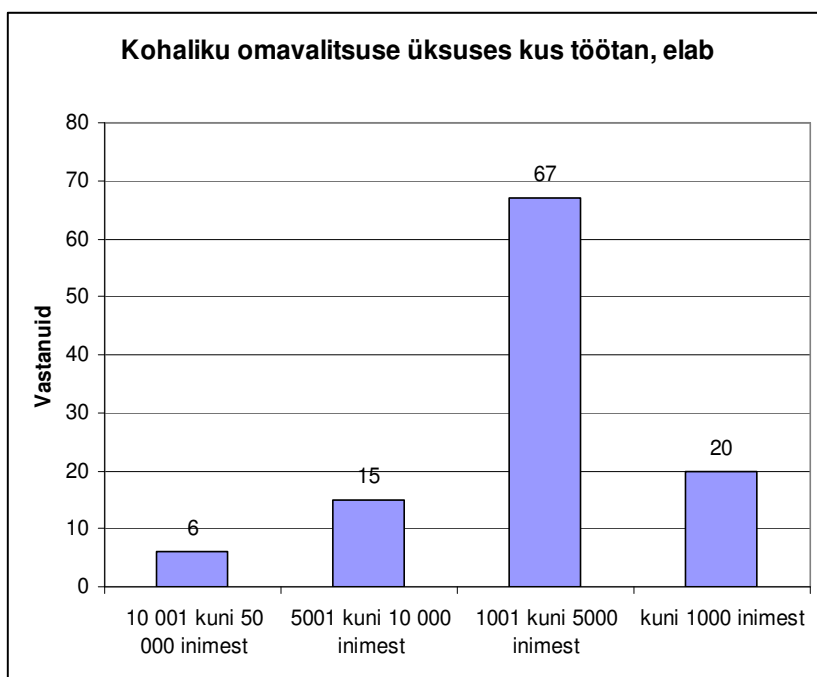
	<p>jaoskonnakomisjonide moodustamine, nende tööle rakendamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • valimiste korraldamine • Kohustused ju mõjutavadki tööülesandeid • On lisandunud valimiste läbiviimise korraldamiseks ajakulu ja lisatööd • On vaja valimisi korraldada, seoses sellega teavitada ka inimesi • Valimiskomisjonide koosseis ja ja tehniline valmisolek • Euroopa Parlamendi valimiste aastal paneb see kohustuse täita lisaülesandeid, millega tuleb tegeleda igapäevaste teenistuskohustuste täitmise kõrvalt. Asutuse töö ning vallavolikogu ja -valitsuse sujuva tööritmi tagamise ning seoses EP valimistega pandud kohustuste täitmise kõrvalt läheb päris keeruliseks puhkuseseaduse (alates 01.07.2009 töölepingu seadus) täitmine. Eriti keeruliseks teeb selle asjaolu, kui puudub võimalus vallasekretäri kvalifikatsioonile vastava asendaja määramiseks. • Tuleb need kohustused endale eelnevalt korralikult selgeks teha, aga kõik muu on hetkel olulisem, sest valimisteni on õnneks veel veidi aega • Tuleb täita seadusest tulenevaid nõudeid, nt jaoskonnakomisjoni moodustamine 																					
Euroopa Parlamendi valimise seaduse need sätted, mis puudutavad Eestis alaliselt elavate Euroopa Liidu kodanike kandideerimis- või hääletamisõigust, vajavad muutmist või kaasajastamist	<table> <thead> <tr> <th>Variant</th> <th>n</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ei oska hinnata</td> <td>83</td> <td>76.9</td> </tr> <tr> <td>pigem ei, probleemid on lahendatavad ilma seadust muutmata</td> <td>20</td> <td>18.5</td> </tr> <tr> <td>ei, mitte ükski asjakohane säte ei vaja muutmist</td> <td>4</td> <td>3.7</td> </tr> <tr> <td>?</td> <td>1</td> <td>0.9</td> </tr> <tr> <td>Kokku</td> <td>108</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Variant	n	%	ei oska hinnata	83	76.9	pigem ei, probleemid on lahendatavad ilma seadust muutmata	20	18.5	ei, mitte ükski asjakohane säte ei vaja muutmist	4	3.7	?	1	0.9	Kokku	108				
Variant	n	%																				
ei oska hinnata	83	76.9																				
pigem ei, probleemid on lahendatavad ilma seadust muutmata	20	18.5																				
ei, mitte ükski asjakohane säte ei vaja muutmist	4	3.7																				
?	1	0.9																				
Kokku	108																					
Kui vastasite eelmisele küsimusele „jah“ või „pigem jah“ täpsustage palun, kuidas	-																					
Euroopa Parlamendi valimise seaduse need sätted, mis annavad valla- või linnasekretärile kompetentse on piisavad ega vaja täiendamist	<table> <thead> <tr> <th>Variant</th> <th>n</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ei oska hinnata</td> <td>52</td> <td>48.1</td> </tr> <tr> <td>pigem jah, probleemid on lahendatavad ilma seadust muutmata</td> <td>40</td> <td>37.0</td> </tr> <tr> <td>jah, täiesti piisavad</td> <td>13</td> <td>12.0</td> </tr> <tr> <td>?</td> <td>2</td> <td>1.9</td> </tr> <tr> <td>pigem ei, sellekohaseid pädevusi tuleks muuta</td> <td>1</td> <td>0.9</td> </tr> <tr> <td>kokku</td> <td>108</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Variant	n	%	ei oska hinnata	52	48.1	pigem jah, probleemid on lahendatavad ilma seadust muutmata	40	37.0	jah, täiesti piisavad	13	12.0	?	2	1.9	pigem ei, sellekohaseid pädevusi tuleks muuta	1	0.9	kokku	108	
Variant	n	%																				
ei oska hinnata	52	48.1																				
pigem jah, probleemid on lahendatavad ilma seadust muutmata	40	37.0																				
jah, täiesti piisavad	13	12.0																				
?	2	1.9																				
pigem ei, sellekohaseid pädevusi tuleks muuta	1	0.9																				
kokku	108																					
Kui vastasite eelmisele küsimusele „ei“ või „pigem ei“	-																					

täpsustage palun, milliseid kompetentse oleks valla- ja linnasekretäridele juurde vaja seoses Euroopa Parlamendi valimise seadusega	
Soovi korral palun lisage eelnevale vabas vormis omapoolseid kommentaare	<ul style="list-style-type: none"> • Valimiskomisjoni ülesanded on enam-vähem ühed ja samad sõltumata valimistest ja ei ole ülearu koormavad. Valimiste põhikoormus langeb ikka jaoskonnakomisjonidele • Euroopa Liidu õigusega olen mina isiklikult kõige rohkem kokku puutunud vallasekretärite koolitustel. Kuid oma töös kokkupuude puudub. Kuna meie enda eesti õigus muutub nii tihti siis on oluline sellega kursis olla. Rohkemaks lihtsalt ei ole aega. Jõudu ja edu Teile. • Valimiste eest vastutamine lisandus niigi suurtele töökoormusele. Tegelikult saadi suurepäraselt valimiste läbiviimisega hakkama ka siis, kui nende eest ei vastutanud linnasekretär. Oluline on ju komisjonide koosseis. • Meie vallas ei ole alaliselt elavaid Euroopa Liidu kodanikke, seetõttu puuduvad kogemused, mis seonduvad nende valimisõigusega. • Kui küsimustik koostada siis paluks koostada see selliselt, et igäüks saaks sellest aru aga mitte üritada luua lauseid millest arusaamine vajab analüüsi. Meil kellelgi ei ole selleks aega. • Minu praktikas puuduvad probleemid seoses EL kodanikega valimiste ajal • Olen natuke vale vastaja kuna ei ole kokku puutunud oma staaži jooksul valimistega. • Liiga lühikesest töökogemusest tulenevalt ei oska paljudele küsimustele vastuseid anda • Valimiste osas puudub praktiline kokkupuude, kuna olen linnasekretärina liiga vähe aega töötanud (ei ole valimistega otseselt kokku puutunud) • Olen töötanud väga lühikest aega, seega ei ole mul kogemust, et tuua mingeid võrdluseid või eelnimetatud seisukohti hinnata. • Jääb arusaamatuks, miks on vaja sellisel teemal kirjutada lõputöö - milles seisneb selle töö tarbimisväärtus või aktuaalsus?

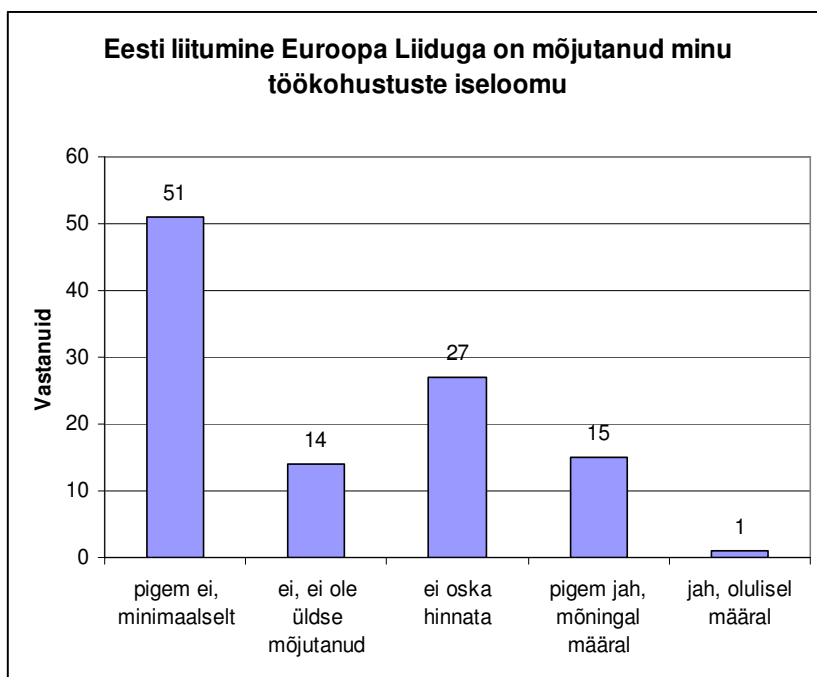
Graafikud

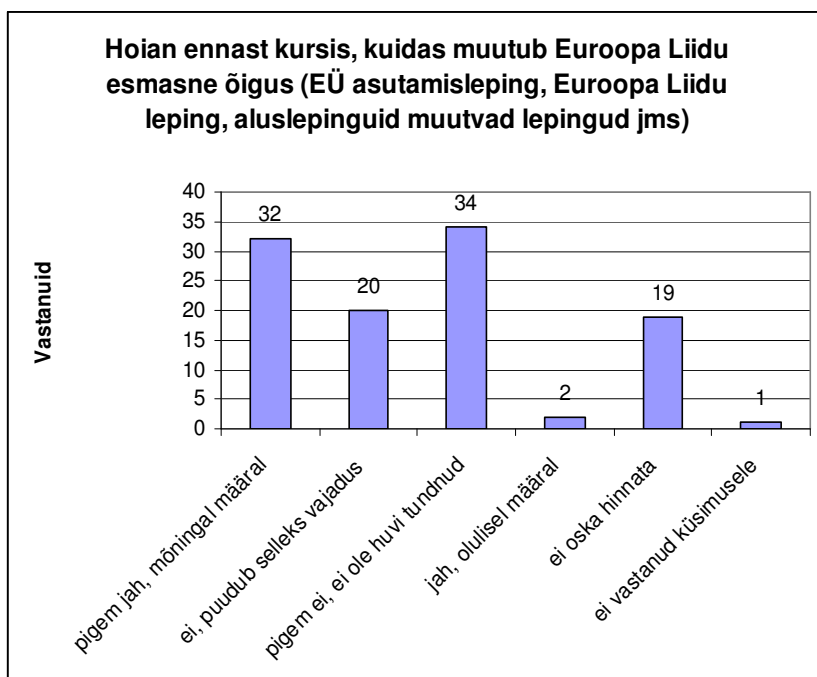
Graafik nr 1. Küsimuse nr 1 vastuste jaotus.

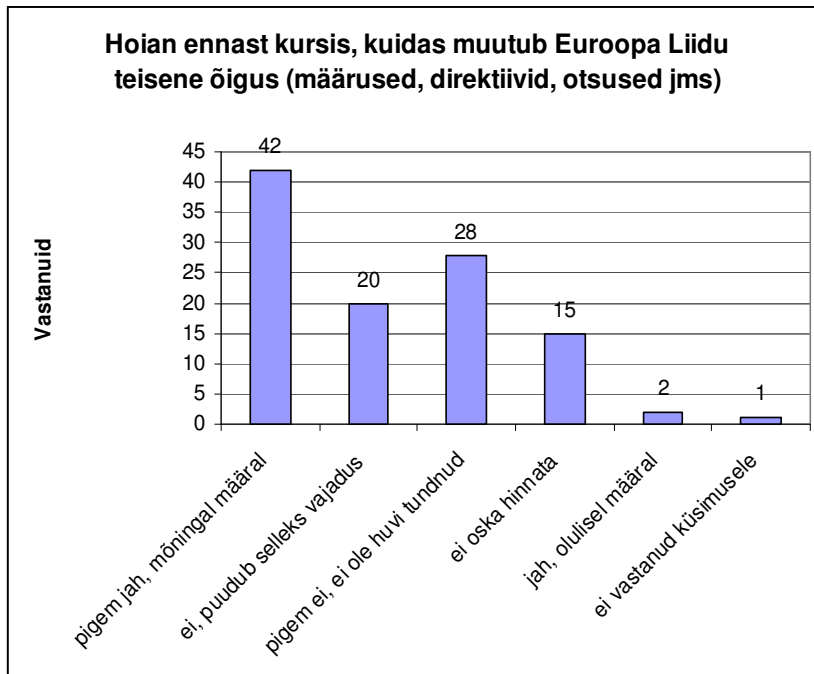
Graafik nr 2. Küsimuse nr 2 vastuste jaotus.

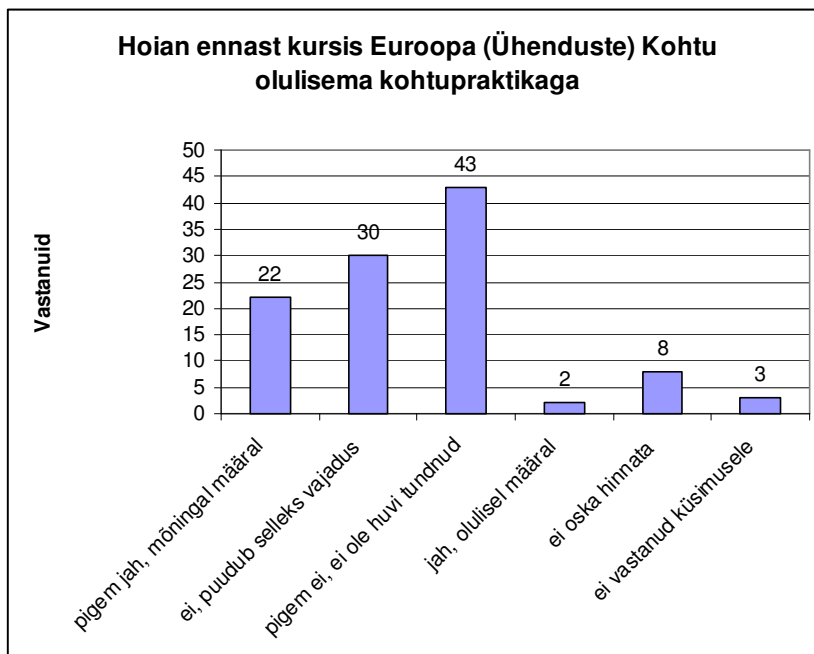
Graafik nr 3. Küsimuse nr 3 vastuste jaotus.

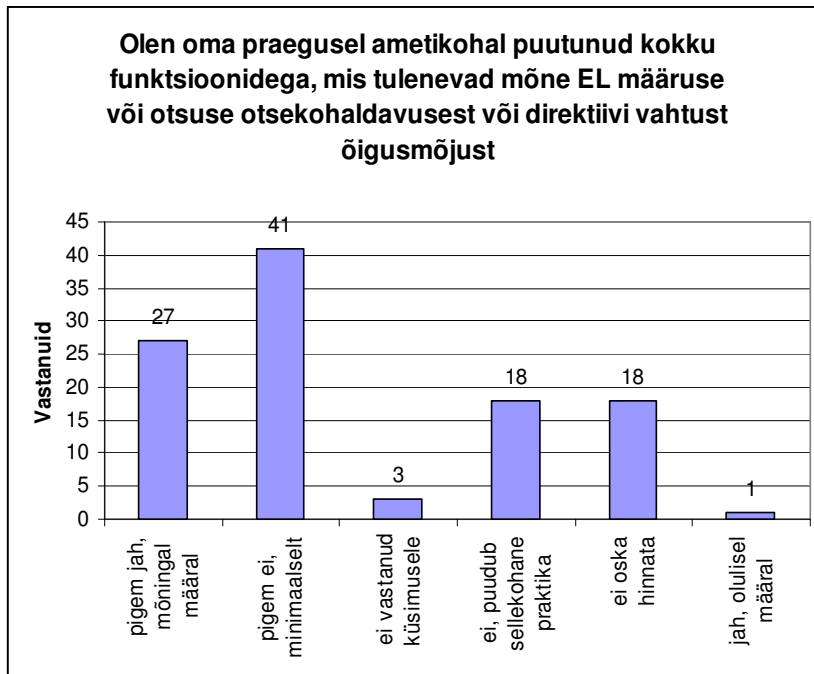
Graafik nr 4. Küsimuse nr 5 vastuste jaotus.

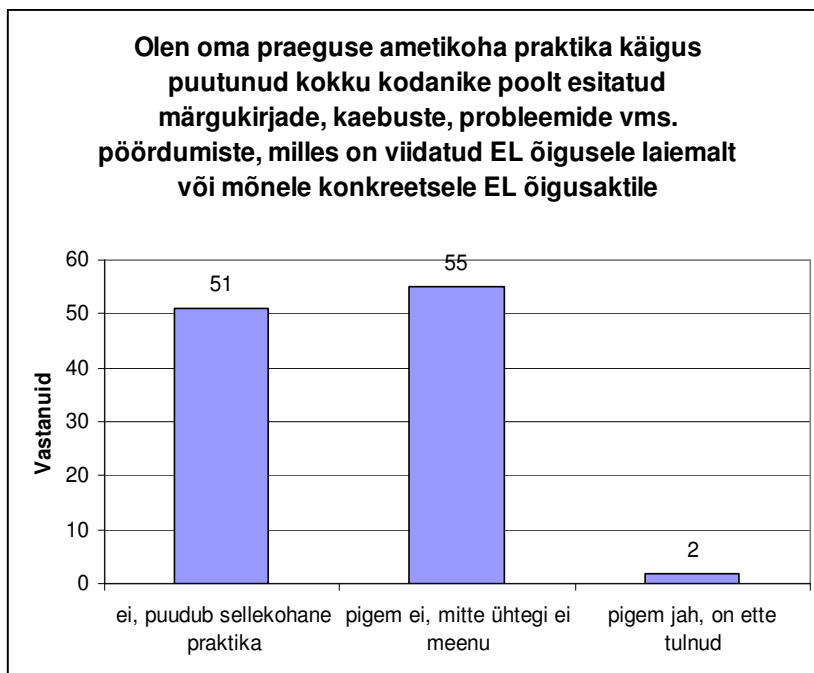
Graafik nr 5. Küsimuse nr 6 vastuste jaotus.

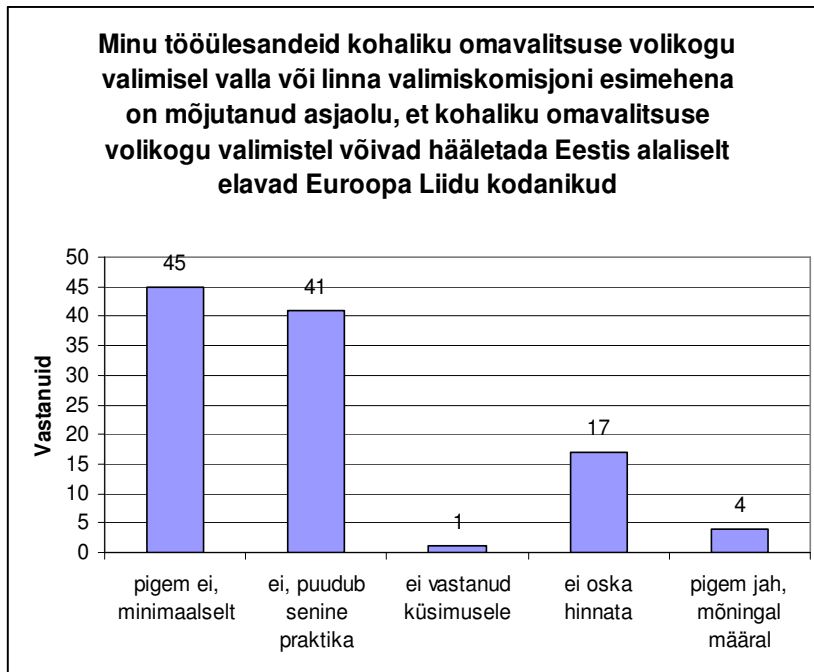
Graafik nr 6. Küsimuse nr 7 vastuste jaotus.

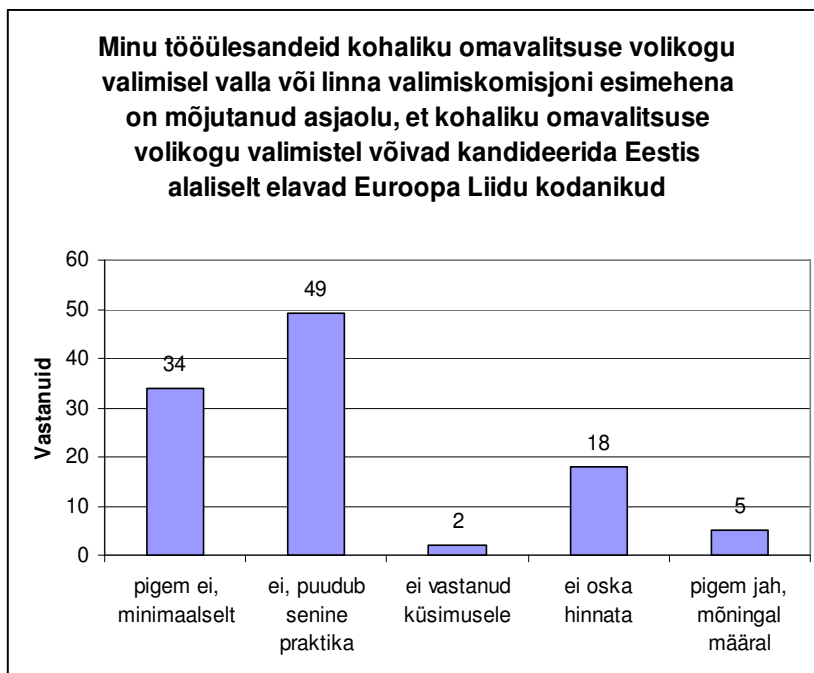
Graafik nr 7. Küsimuse nr 8 vastuste jaotus.

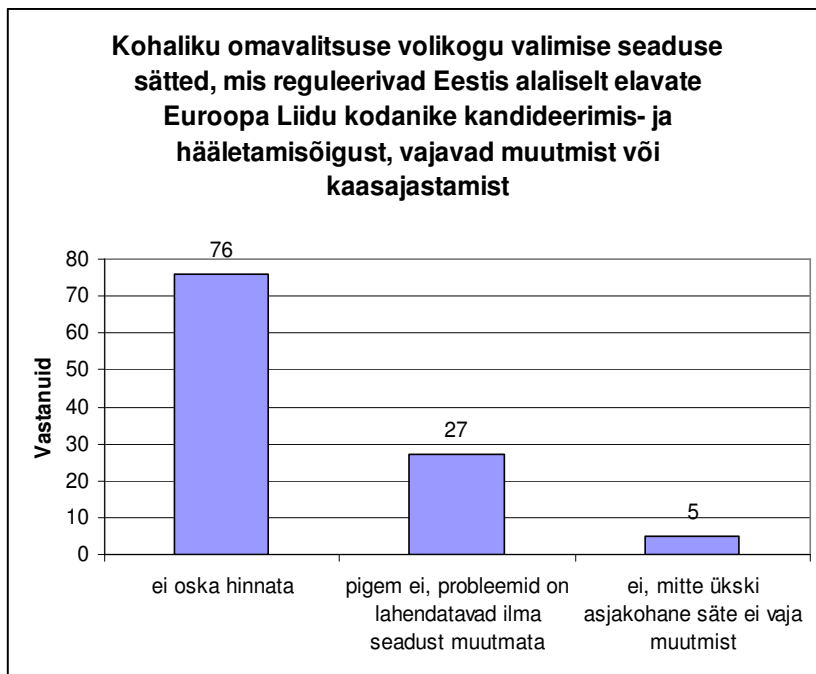
Graafik nr 8. Küsimuse nr 10 vastuste jaotus.

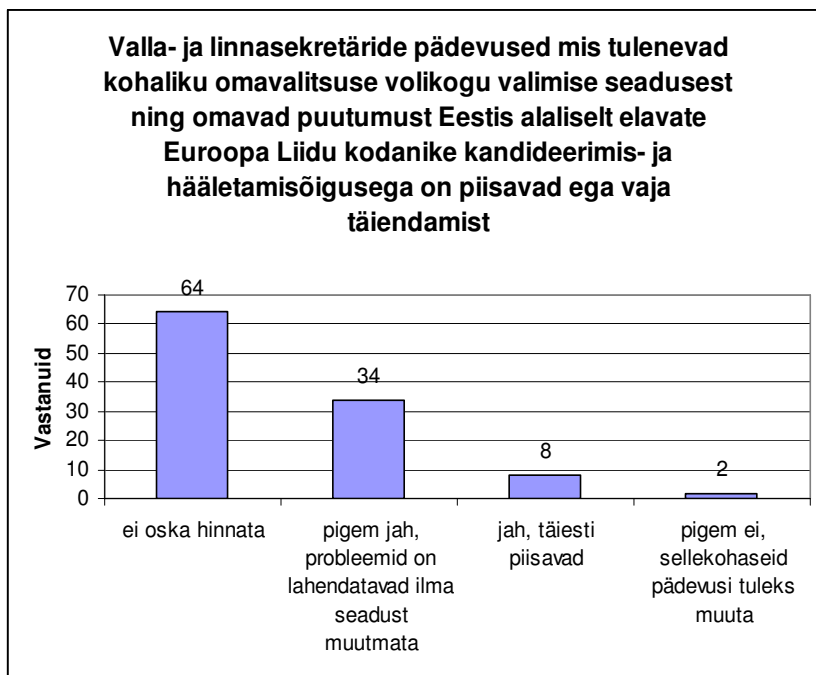
Graafik nr 9. Küsimuse nr 12 vastuste jaotus.

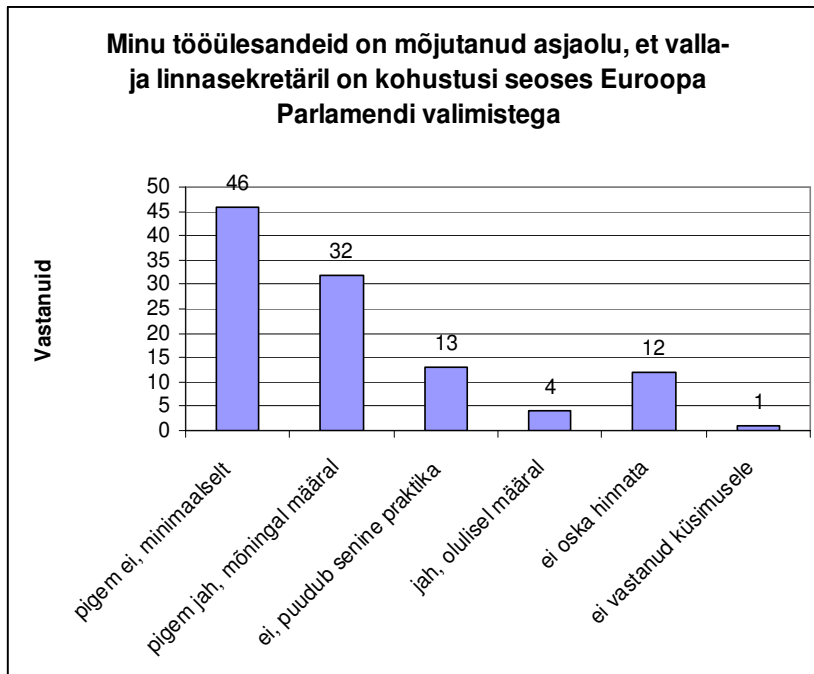
Graafik nr 10. Küsimuse nr 14 vastuste jaotus.

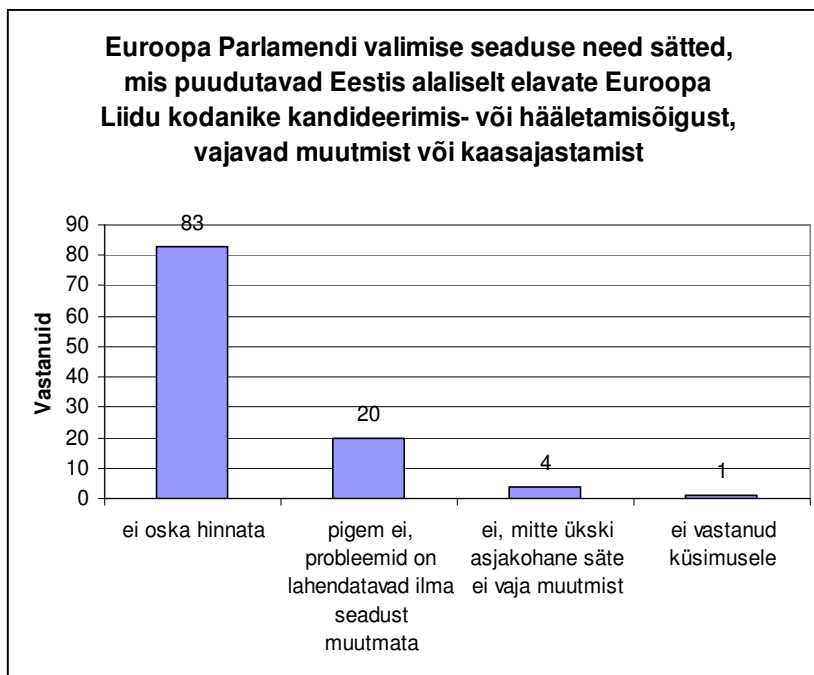
Graafik nr 11. Küsimuse nr 16 vastuste jaotus.

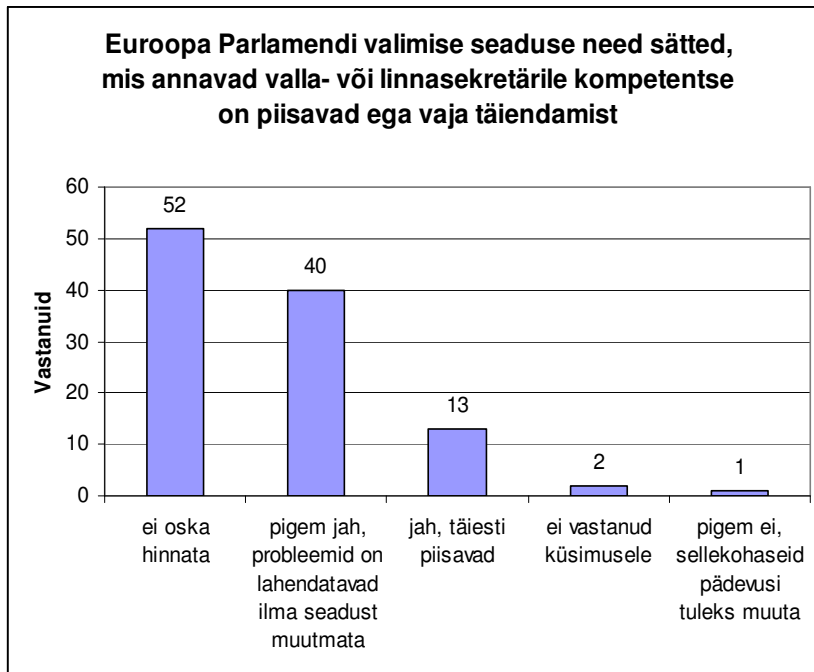
Graafik nr 12. Küsimuse nr 18 vastuste jaotus.

Graafik nr 13. Küsimuse nr 20 vastuste jaotus.

Graafik nr 14. Küsimuse nr 22 vastuste jaotus.

Graafik nr 15. Küsimuse nr 24 vastuste jaotus.